Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 34 (1784) ♦ Субота, 21 лютого 1998 року ♦ Ціна договірна

Схоже, що феросплавний усе-таки «сплавляють»

Незважаючи на постанову Верховної Ради України № 63 від 3 лютого 1998 року, яка зупинила приватизацію Запорізького феросплавного заводу

Як повідомив часопис «Вікно в Україну», посилаючись на УНІАН, Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко дав доручення не надавати Контрольній комісії Верховної Ради з питань приватизації ніякої інформації щодо приватизації ВАТ «Запорізький завод феросплавів». Можливо, що приватизацію підприємства буде продовжено.

(Закінчення на 2-й стор.).

Про реформи і не лише

Голова Верховної Ради Олександр Мороз прийняв Президента Узбекистану Іслама Каримова.

Олександр Мороз відзначив важливість того, що «Узбекистану все вдається», маючи на увазі перебіг економічних реформ, не зруйнована і «цілком працює» система соціального захисту.

Іслам Каримов наголосив, що в Узбекистані мають теплі почуття до України і з увагою слідкують за процесом перетворень у країні. За словами Президента Узбекистану, успіх реформ у його країні забезпечено завдяки втіленню в життя основних принципів: економіка вища за політику, реформи проводить держава, законність усіх змін, сильна соціальна політика і принцип поетапності.

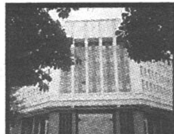
У комітетах Верховної Ради

Ядерна політика має свої закони

Комітет Верховної Ради України з питань ядерної політики та ядерної безпеки забезпечив прийняття 12 законів та міжнародних угод у цій галузі.

В актив його роботи слід зарахувати також створення спеціальної збірки (обсягом 480 сторінок) законів та законодавчих актів стосовно ядерного законодавства в Україні. Це свого роду підсумок роботи комітету за чотири роки після створення (у попередньому складі Верховної Ради такого підрозділу не було).

До розгляду на нинішній сесії включено ще п'ять підготовлених законопроектів. Навіть якщо якийсь з них не встигне пройти парламентське «чистилище», зазначив голова комітету Михайло Павловський, вони обов'язково перейдуть у «спадок» наступному складові Верховної Ради. Відтак, безперервність та спадкоємність законодавчого процесу зберігається.

Діти з горищ та підвалів, або Як жебрак улаштував «притулок»

Вечоріло. Вулиця гула від нескінченного потоку машин. У кіосках і просто на асфальті тротуару демонстрували красу та надійність розмаїті товари. Виходили на промисел повії. Підраховували пожертви жебраки. Був собачий холод — надворі і в душах.

Наближаючись до станції метро «Золоті ворота», я краєчком ока вловив кілька слів, не знати й на чому написаних. Щось про дитячий притулок. Подолав за інерцією десяток сходинок до підземки й зупинився: це що, збирають милостиню чи як?

Змусив себе повернутися і зразу ж з'ясував: це —великий плакат, що висить на шиї чоловіка середніх літ і закликає: «Поможіть моєму дитячому притулкові!»

(Закінчення на 8—9-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Уроки непослуху

Колись у дитинстві мені здавалося, якби не було дорослих з їхніми одвічними заборонами — того не роби, цього не бери — і життя стало б багато кращим. Можна було б: а/ не ходити до садка чи школи, б/ не пити за обідом огидного кип'яченого молока, в/ дивитися фільми «до шістнадцяти» і г/ взагалі весело проводити час.

(Закінчення на 10-й стор.).

Із транзитом газу проблем не буде

Завершено робочий візит голови уряду Російської Федерації Віктора Черномирдіна в Україну. Головним підсумком переговорів, мабуть, став прорив у проблемі транзиту туркменського газу через Росію до України. Як зазначив Віктор Черномирдін, Росія готова «пропустити» ту кількість газу, яка необхідна Україні. Йдеться про 5—10 млрд. кубометрів, додав він. Президент України Леонід Кучма також заявив, що Росія «не в змозі цілком забезпечити Україну газом», тому ми змушені шукати додаткові джерела електроенергії.

Крім того, під час переговорів у Києві сторони парафували договір про економічне співробітництво України й Росії на найближчі 10 років. І, найімовірніше, цей документ підпишуть під час наступного офіційного візиту до Росії Президента України.

P.S.

- **Цього року Кременчуцький автозавод має намір налагодити складальне виробництво власних автомобілів у Єгипті.**
- **Програму підвищення ядерної безпеки атомних станцій України, розраховану до 2000 року, виконано на 10%.**
- **Номінальні грошові доходи населення України в 1997 році, порівняно з 1996-м, зросли в 1,3 раза.**

У номер

Схоже, що феросплавний усе-таки «сплавляють»

(Початок на 1-й стор.).

За день до прийняття постанови Верховною Радою ФДМ затвердив підсумки некомерційного конкурсу з продажу двох пакетів акцій феросплавного заводу. Власником 24-відсоткового пакета акцій, після укладення договору купівлі-продажу, стане ІФ «Сигма» з Харкова, яка обіцяє вкласти у розвиток підприємства протягом п'яти років 730 млн. гривень (приведений обсяг інвестицій 413,4 млн. гривень). Бюджет від продажу цього пакета нічого не отримає, оскільки акції продавались за приватизаційні майнові сертифікати — ваучери.

На самому заводі вважають, що таку купу грошей — 730 млн. гривень — важко обгрунтувати реальним бізнес-планом. Видно, і в конкурсної комісії ФДМ були певні сумніви, оскільки до протоколу внесено вимогу, згідно з якою покупець має надати документи, що підтвердять його інвестиційну спроможність.

Другий пакет акцій (25 відсотків) виставлявся за гроші. Тут перемогла компанія з обмеженою відповідальністю із Західної Вірджинії (США) «Вашингтон фаундейшн лімітед», яка пообіцяла інвестувати 178,7 млн. доларів. Як стало відомо з непідтверджених джерел, на рахунок ФДМ у середині лютого вже надійшло 17,8 млн. доларів завдатку перед підписанням угоди купівлі-продажу. Якщо це правда, то як же тоді згадана постанова Верховної Ради України? Папірець і не більше?

То продано завод чи ні? На це запитання причетні до проведення конкурсу дійові особи вважають за краще відповідати мовчанкою. Чи довго триватиме така гра?

Борис СОМАРІН.

Спостерігай і на вус мотай

Перші 10 посвідчень офіційних іноземних спостерігачів вручив голова Центрвиборчкому Михайло Рябець членам місії ОБСЄ зі спостереження за виборами в Україні.

Очікується, що до 29 березня працюватимуть 15 спостерігачів, а до дня виборів їх прибуде в Україну близько 200. «Ми дуже обережно даємо оцінку передвиборній боротьбі, — відповів глава місії ОБСЄ Коре Воллан на запитання кореспондента «ГУ», — спочатку збираємо інформацію, а свій перший висновок робимо наступного дня після виборів, остаточний — десь через тиждень».

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Третій кандидат на посаду мера за духовні пріоритети

Кандидат на посаду київського міського голови Валерій Бабич спростував твердження: якщо Верховна Рада не прийме закон про статус Києва, то 29 березня столиця України може залишитися без новообраного мера. На думку Валерія Бабича, законодавча база повністю відповідає законній основі проведення виборів голови міста. Найближчим часом Київська територіальна виборча комісія оприлюднить весь список кандидатів на посаду міського голови Києва. А поки що такі посвідчення вже отримали Леонід Косаківський, Іван Салій та Валерій Бабич. Третій кандидат розповів на прес-конференції про свої бачення відродження та розвитку столиці на рівні європейського міста. Разом із своєю командою однодумців керівник АТ «Українська фінансова група» має намір спрямувати свою діяльність на відродження духовності, збільшення витрат на дошкільні заклади і школи, охорону здоров'я, на створення 100 тисяч нових робочих місць, забезпечення киян артезіанською водою тощо. Київ може і повинен стати європейським містом, адже заслужив це право століттями своєї легендарної історії. А ще він заслуговує на право мати справжнього і розумного господаря. І кияни мають шанс його обрати.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Заради демократії

Нещодавно лідер Всеукраїнського об'єднання «Громада» відвідав Ізраїль.

У Єрусалимі, в головному законодавчому органі Ізраїлю — кнесеті, відбулася зустріч Павла Лазаренка з головою кнесету Даном Тихоном. Під час бесіди було обговорено проблеми парламентаризму в обох країнах, погляд Павла Лазаренка на майбутні вибори в Україні, розклад політичних сил, його оцінку місця ВО «Громада» в політичному спектрі України.

Тут само, в кнесеті, відбулася тривала розмова Павла Лазаренка з главою комісії із закордонних справ і оборони Лузі Ландау, який є другою людиною після прем'єр-міністра Нетаньяху в русі Лікуд.

Сторони обмінялися думками щодо нинішньої політичної ситуації на Близькому Сході та в Перській затоці.

Павло Лазаренко особливо наголосив на тісному співробітництві Всеукраїнського об'єднання «Громада» з партією Лікуд і попросив направити представників кнесету до України на період проведення виборів у парламент для додержання всіх демократичних норм.

На знімку: зустріч у кнесеті з головою комісії з закордонних справ та оборони Лузі Ландау.

Репліка

ДІТИ УКРАЇНИ — ДРУЖИНІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

За повідомленням «Інтерфакс-Україна», Людмила Кучма виступила на підсумковому засіданні Національного фонду соціального захисту материнства й дитинства «Україна — дітям» з ініціативою про законодавчу заборону показу на українському телебаченні фільмів, що культивують жорстокість і насилля. Ініціативу Людмили Миколаївни підтримав голова фонду міністр охорони здоров'я Андрій Сердюк.

Звичайно, як не підтримати благородні наміри. Напевне, досі сам голова фонду телевізора не вмикав і не знав, що екранні бацили руйнують психіку наших дітей. Або просто не здогадався, як припинити потік жорстокості і насилля. А тут підказали, спасибі, і наче полуда спала з очей. Щоправда, про заборону кричали депутати, Василь Костицький, наприклад, пропонував аналогічне кілька років тому, але це депутати, а це... дружина Президента. Самі розумієте, де Київ, а де Касрилівка...

На жаль, за скупими рядками повідомлення залишилася ймовірна сенсація. Напевне, Президент України, виступаючи на підсумковому засіданні фонду «Україна — Кучмам», висловив ініціативу про законодавче право дружини Президента на підказки нездогадливим урядовцям. Ініціативу Леоніда Кучми підтримала голова зазначеного фонду, «міністр охорони дітей від насильства» Людмила Кучма. Залишилася дрібниця: закріпити «кухонний» обмін ініціативами в Конституції України.

Лаври всюдисущої Хілларі не дають спокою. А що, наша перша леді не може прислужитися чоловікові і державі? Цілком зрозуміле жіноче бажання: чим він гірший за Білла? На гітарі грає, робота престижна, в рідному колективі шанують. Знову ж таки до молодиць не пристає (спробували б поскаржитися)...

Діти України, допоможіть дружині Президента врятувати президентський престиж сім'ї. Не вмикайте телевізор, там злі дяді показують вам шкідливі фільми. Поки їх не заборонили — самі рятуйте свою психіку. Як майбутнім виборцям вона вам ще знадобиться.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Петро КІВШИК: «Село — моя мала батьківщина»

Хто є хто

Якщо у 1990 році обрання народним депутатом України генерального директора полтавського «Облагропостачу» Петра Ківшика стало своєрідною сенсацією, то підсумки виборів 1994-го були цілковитою закономірністю. Виборці Глобинського округу знову вручили йому депутатський мандат. Петро Андрійович не належить до тих, хто завойовує популярність полум'яними промовами. Його виборці мають вільний і безпосередній зв'язок із депутатом, відчувають його підтримку і допомогу. Віднедавна Петро Ківшик очолює обласну організацію Аграрної партії України. Одружений, має дорослих сина і доньку.

— Петре Андрійовичу, дехто про вас каже: «Ківшик говорить одне, думає друге, а робить третє».

— Це думка ворогів і заздрісників.

— Хіба ви їх маєте?

— Авжеж. І тим щасливий. Бійтеся тих, хто стверджує, що не має недругів. Такі зрадять перші.

— І вас зраджували?

— Усякого було. Політика стала справою мого життя. Я і сам ще до кінця не зрозумів, чого в ній більше — лукавства чи щирості.

— А самі зраджували?

— Вважаю, що ні.

— Розкажіть про себе. Звідки ви, де родинне коріння?

— Полтавське село — моя мала батьківщина. Батькова розсудливість, виваженість, мамина щедрість, доброта — все залишається назавжди. А з конкретних дитячих спогадів — черги за хлібом, важка недитяча праця в колгоспі, нехитрі розваги малих пастушків. Таким було дитинство, мабуть, у всіх моїх сільських ровесників повоєнної пори.

— А хіба нині на селі краще життя?

— Справді, сьогодні тут важко. Однак ніхто не вирубує яблуню на податки, не продає корову, щоб купити облігації державної позики. І все ж, на жаль, суперечності між реальними свободами й економічною залежністю досить гострі. Ця проблема поглиблюватиметься, доки не запрацюють уже прийняті закони, доки не підуть реформи на селі. Коли? Я теж хотів би знати відповідь на це запитання.

— І тут якийсь вихід підкаже Аграрна партія?

— Ми вже сьогодні готові розділити із владою відповідальність за стан справ на селі. Аграрна партія, зі своїми програмними цілями, потенціалом, готова і вже працює на розвиток українського села, на реформи в ньому.

— Подейкують, що в партію людей зганяли силоміць?

— Ви ще скажіть — під багнетами. Це просто смішно. У наш час ніхто нікого не змусить щось робити з примусу.

— Проте до аграрних осередків на Полтавщині вступали ланками, бригадами і цілими колгоспами. За рік організація стала найчисленнішою в області і нині налічує в своїх лавах майже 5 тисяч осіб.

— А хіба це не свідчить про наш вплив на село? Мабуть, це і є той випадок, коли селяни знайшли те, на що давно очікували.

— Нині, Петре Андрійовичу, багато говорять про захист вітчизняного товаровиробника. І в той же час до країни завозяться великі партії не лише сільськогосподарської техніки, а й продуктів харчування. До речі, і «Облагропостач» пропонує чимало грунтообробної, зернозбиральної техніки імпортного виробництва. Чому?

— А щоб захистити селянина: по-перше, від примітивної техніки, яка вимотує, як кажуть в народі, з нього останні жили, а по-друге, від недобросовісної конкуренції з імпортними харчами. Бо наша продукція смачніша й поживніша. Треба лише навчатись її вчасно збирати, переробляти і збувати. А ще селянина треба захищати і від «рідненького» недбайливого чиновника, місцевого голови-самоуправця, від ринкової стихії, котра допомагає перекупникам жити значно краще, ніж землеробам.

— Та що може захистити людей від названих вами проблем? Хіба на кожен випадок закон передбачиш?

— Найбільший, найстабільніший, найнадійніший захисник — власність. Наші люди мозолями і потом створили чималі багатства. Нині ті достатки повинні послужити їм, врешті, як і земля, котра поступово стає власністю селянина. Досвід багатьох реформованих господарств показує, що вчорашній колгоспник, об'єднавши свій земельний пай із односельцями, колективно господарюючи, має значно відчутніший захист, ніж у часи, коли все було колгоспне і нічиє. Відома істина: людина-власник і господар, має зовсім іншу психологію, ніж наймит. А відсіль і продуктивність праці, і добробут — власний і держави.

— Ви любите владу?

— Швидше вона мене, якщо винесла на такі високі гребні в кар'єрі.

— Можливо, це доля?

— У долю я вірю. Поважаю також релігійні переконання, бо це особисте право кожної людини.

— Напевне, після кількох років у політиці, на вищих щаблях влади, вам є про що згадати. Цікаво, яка подія з останніх вам найбільше запам'яталася?

— П'ятдесят п'ять років — вік, далеко не юнацький. За цей час пережито і побачено чимало. Були і зоряні хвилини, і пора розчарувань і невдач. Але день прийняття Конституції став чи не найяскравішим у моєму житті. Коли парламентське табло висвітило «Рішення прийнято», а Олександр Мороз оголосив, що віднині Україна має свою Конституцію, то зал, у прямому розумінні слова, вибухнув оваціями. Нас усіх об'єднало значно більше почуття, ніж наші політичні протистояння, уподобання, амбіції. У той момент ми справді зрозуміли, що партій багато, а Україна — одна. Як хотілося б, щоб про це ми ніколи не забували.

Розмову записав
Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні засади і принципи виборів

1. Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим (далі — депутати) обираються громадянами України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування за мажоритарною виборчою системою відносної більшості по одномандатних виборчих округах.

2. Усього обирається 100 депутатів.

3. Виборчий процес здійснюється на засадах вільного і рівноправного висування кандидатів у депутати, гласності та відкритості, свободи агітації, рівних можливостей для всіх кандидатів у проведенні виборчої кампанії, неупередженості до кандидатів з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів.

4. Участь громадян України у виборах є добровільною. Вважається, що виборці, які не брали участі у голосуванні на виборах, підтримують результати волевиявлення тих виборців, які взяли участь у голосуванні на виборах.

Стаття 2. Види виборів

Вибори депутатів можуть бути черговими, позачерговими, повторними, а також замість депутатів, які вибули.

Стаття 3. Право громадян України обирати та бути обраними до Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Здійснення громадянами України права обирати і бути обраними до Верховної Ради Автономної Республіки Крим не залежить від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання в автономії, мовних або інших ознак.

2. Обмеження виборчих прав, що не передбачені Конституцією України та цим Законом, забороняються.

3. Право голосу на виборах мають громадяни України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, яким на день проведення виборів виповнилося вісімнадцять років. Кожний виборець має один голос.

4. Не мають права голосу і права бути обраними громадяни, визнані судом недієздатними. Здійснення виборчого права зупиняється для осіб, які за вироком суду перебувають в місцях позбавлення волі, — на час перебування в цих місцях.

5. Депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим може бути обраний громадянин України, що постійно проживає в Україні протягом останніх п'яти років, який має право голосу, на день виборів досяг вісімнадцяти років.

6. Не може бути обраний депутатом громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

7. Військовослужбовці Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Управління державної охорони, військ Цивільної оборони, Служби безпеки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, крім тих осіб, які проходять строкову військову або альтернативну (невійськову) службу, особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України, судді і прокурори, а також державні службовці можуть бути зареєстровані кандидатами в депутати, якщо на момент реєстрації вони подадуть до окружної виборчої комісії особисте зобов'язання про припинення виконання службових повноважень на період виборчої кампанії.

Стаття 4. Проведення виборів

1. Проведення виборів депутатів організовують виборчі комісії, які утворюються і діють у порядку, визначеному цим та іншими законами України.

2. Вибори депутатів є рівними. Громадяни України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, беруть участь у виборах на рівних засадах.

3. Вибори депутатів є прямими. Депутати обираються безпосередньо виборцями. Голосування на виборах є таємним: контроль за волевиявленням виборців у будь-якій формі не допускається.

Стаття 5. Право висування кандидатів у депутати

Право висування кандидатів у депутати належить громадянам України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, які мають право голосу. Це право реалізується ними як шляхом самовисування, так і через місцеві в Автономній Республіці Крим осередки політичних партій, що легалізовані відповідно до законодавства України (далі — місцеві осередки політичних партій), а також збори громадян і трудові колективи у порядку, визначеному цим Законом.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ

Стаття 6. Порядок призначення виборів

1. Чергові вибори призначаються Верховною Радою Автономної Республіки Крим на останню неділю березня четвертого року повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

2. Позачергові вибори до Верховної Ради Автономної Республіки Крим призначаються відповідно до Конституції України Верховною Радою України і проводяться в період шістдесяти днів з дня опублікування рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також в інших випадках, передбачених законодавчими актами України.

3. Рішення про проведення повторних виборів, а також виборів замість депутатів, які вибули, приймає виборча комісія Автономної Республіки Крим у випадках і в порядку, передбачених цим Законом.

4. Оголошення про початок виборчої кампанії здійснює виборча комісія Автономної Республіки Крим відповідно до строків, визначених цим Законом.

Стаття 7. Утворення виборчих округів

1. Виборчі округи утворюються виборчою комісією Автономної Республіки Крим з приблизно рівною кількістю виборців у кожному виборчому окрузі на всій території автономії за пропозиціями відповідно міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим значення) і районних рад з урахуванням адміністративно-територіального устрою України або самостійно в разі неподання таких пропозицій у встановлений нею строк.

2. Орієнтовну кількість виборців у виборчому окрузі, номер, територіальні межі та центри виборчих округів визначає виборча комісія Автономної Республіки Крим.

3. Відхилення кількості виборців від середньої по Автономній Республіці Крим кількості виборців у виборчому окрузі не може перевищувати десяти відсотків. Не допускається утворення виборчих округів з територій, які не межують одна з одною.

4. Повідомлення про утворення виборчих округів із зазначенням їх номера, центру, територіальних меж та кількості виборців у кожному виборчому окрузі публікується виборчою комісією Автономної Республіки Крим у загальнокримських засобах масової інформації не пізніш як за 90 днів до дня виборів.

Стаття 8. Утворення виборчих дільниць

1. Для проведення голосування і підрахунку голосів територія виборчих округів поділяється на виборчі дільниці.

2. Виборчі дільниці утворюються окружними виборчими комісіями за поданням районних і міських рад у межах території виборчих округів, а у разі відсутності таких подань — на підставі пропозицій відповідних міських голів або голів рад.

3. Виборчі дільниці утворюються не пізніш як за 45 днів до дня виборів з кількістю від 20 до 3000 виборців, а у виняткових випадках — з меншою або більшою кількістю виборців. У разі, коли вибори до Верховної Ради Автономної Республіки Крим проводяться одночасно з виборами народних депутатів України, виборчі дільниці утворюються відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України».

4. У стаціонарних лікувальних, санаторно-оздоровчих закладах та інших місцях тимчасового перебування виборців, на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні, виборчі дільниці утворюються в строк, визначений частиною третьою цієї статті, а у виняткових випадках — не пізніш як за п'ять днів до дня виборів. Такі виборчі дільниці входять до складу виборчих округів за місцем їх розташування або за місцем порту приписки судна.

5. Військовослужбовці голосують на виборчих дільницях, розташованих за межами військових частин.

6. Рішення окружної виборчої комісії про утворення виборчих дільниць, межі кожної виборчої дільниці, склад і місцезнаходження дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування доводяться до відома населення не пізніш як на п'ятий день після його прийняття.

Стаття 9. Виборчі комісії

1. Вибори організовують і проводять:

виборча комісія Автономної Республіки Крим;

окружні виборчі комісії;

дільничні виборчі комісії.

2. Виборчі комісії утворюються і діють відповідно до Конституції України, цього Закону та інших законів України.

3. Ніхто не може втручатися у вирішення питань, віднесених до компетенції виборчих комісій, крім випадків, передбачених законами України.

Стаття 10. Утворення виборчих комісій

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим є органом по організації і проведенню виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим і утворюється, як правило, одночасно з призначенням виборів, але не пізніш як за 120 днів до дня їх проведення. Строк повноважень виборчої комісії Автономної Республіки Крим — чотири роки. Виборча комісія Автономної Республіки Крим здійснює свої повноваження до утворення її нового складу. Комісія є юридичною особою, має печатку із своїм найменуванням.

2. Виборча комісія Автономної Республіки Крим утворюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим у складі 15 членів комісії за поданням Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Голова, заступник голови, секретар виборчої комісії Автономної Республіки Крим, а також не менше третини інших членів комісії повинні мати вищу юридичну освіту.

3. Члени виборчої комісії зі свого складу обирають голову, заступника голови та секретаря комісії. Голова, заступник голови, секретар комісії працюють на постійній основі.

4. Окружні виборчі комісії є юридичними особами. Вони утворюються рішеннями районних, міських рад за поданням відповідно голів рад або міських голів не пізніш як за 55 днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря і членів комісії.

5. До складу окружних виборчих комісій включаються представники від місцевих осередків політичних партій, а також трудових колективів. Загальна кількість членів окружних комісій визначається кількістю поданих кандидатур, але не може бути менше восьми.

6. Голова, заступник голови та секретар окружної виборчої комісії не можуть бути членами однієї політичної партії.

7. У разі, коли відповідна рада в установлений цим Законом строк не утворить окружну виборчу комісію, окружна виборча комісія утворюється виборчою комісією Автономної Республіки Крим не пізніш як за 50 днів до дня виборів за поданням місцевих осередків політичних партій і трудових колективів, які діють на території відповідного виборчого округу.

8. Повноваження окружної виборчої комісії закінчуються через 10 днів після визнання виборчою комісією Автономної Республіки Крим повноважень депутата, обраного у виборчому окрузі.

9. Дільничні виборчі комісії утворюються за рішенням сільських, селищних, міських, районних у містах рад не пізніш як за 45 днів до дня виборів, а у виняткових випадках, які зазначені в частині четвертій статті 8 цього Закону, не пізніш як за 5 днів до дня виборів, у складі голови, заступника голови, секретаря і членів комісії за поданням відповідно сільського, селищного, міського голови чи голови районної в місті ради з включенням до складу цих комісій представників від місцевих осередків політичних партій, а також зборів громадян і трудових колективів, які висунули кандидатів для участі у виборах. Загальна чисельність членів дільничних виборчих комісій визначається кількістю поданих відповідно до цих вимог кандидатур, але не може бути меншою восьми.

10. На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує 50 чоловік, дільничні виборчі комісії утворюються у складі голови комісії, секретаря і 1 — 3 членів комісії.

11. Голова, заступник голови та секретар дільничної виборчої комісії не можуть бути членами однієї політичної партії.

12. У разі, коли відповідна рада в установлений цим Законом строк не утворить дільничну виборчу комісію, дільнична виборча комісія утворюється окружною виборчою комісією не пізніш як за 40 днів до дня виборів за поданням відповідних місцевих осередків політичних партій, а також зборів громадян, трудових колективів.

13. Повноваження дільничної виборчої комісії закінчуються через 10 днів після реєстрації виборчою комісією Автономної Республіки Крим у встановленому законом порядку депутата, обраного у відповідному виборчому окрузі.

Стаття 11. Повноваження виборчої комісії Автономної Республіки Крим

Виборча комісія Автономної Республіки Крим:

1) здійснює на всій території Автономної Республіки Крим контроль за виконанням виборчого законодавства і забезпечує його однакове застосування;

2) очолює систему виборчих комісій, які утворюються для проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, спрямовує їх діяльність;

3) здійснює методичне забезпечення діяльності виборчих комісій;

4) розробляє і затверджує кошторис витрат на підготовку та проведення виборів, встановлює порядок використання коштів, виділених з республіканського бюджету Автономної Республіки Крим на проведення виборів, вирішує питання матеріально-технічного забезпечення підготовки та проведення виборів, здійснює контроль за цільовим використанням коштів;

5) утворює виборчі округи, публікує список виборчих округів із зазначенням їх номерів, територіальних меж, центрів та кількості виборців у кожному виборчому окрузі;

6) встановлює форми протоколів засідань виборчих комісій, посвідчень та інших виборчих документів, передбачених цим Законом;

7) заслуховує повідомлення виборчих комісій, а також міністерств та інших органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з підготовкою та проведенням виборів;

8) підбиває підсумки виборів у цілому по Автономній Республіці Крим, інформує про них Верховну Раду Автономної Республіки Крим;

9) приймає рішення про проведення повторних виборів;

10) публікує списки обраних депутатів із зазначенням даних, передбачених частиною четвертою статті 39 цього Закону;

11) видає посвідчення депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим особі, яку обрано депутатом;

12) приймає рішення про проведення виборів замість депутатів, які вибули, організовує проведення цих виборів;

13) розглядає звернення, заяви і скарги щодо рішень і дій або бездіяльності окружних та дільничних виборчих комісій, приймає по них рішення;

14) розглядає заяви юридичних та фізичних осіб стосовно питань, що віднесені до її компетенції, і приймає по них рішення;

15) контролює діяльність окружних виборчих комісій щодо питань забезпечення приміщеннями, транспортом, зв'язком, іншими засобами матеріально-технічного забезпечення виборів;

16) публікує дати початку і закінчення подання кандидатур до складу виборчих комісій, інформацію про утворення виборчих комісій, утворення виборчих округів, реєстрації кандидатів у депутати, інших заходів, визначених цим Законом;

17) визначає порядок використання загальнокримських засобів масової ін-

(Продовження на 4—7-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ Про вибори депутатів Верховної

(Початок на 3-й стор.).

формації у зв'язку з проведенням виборів;

18) здійснює інші повноваження відповідно до цього Закону та інших законів України.

Стаття 12. Повноваження окружної виборчої комісії

Окружна виборча комісія:

1) здійснює контроль за виконанням виборчого законодавства на території відповідного виборчого округу;

2) утворює виборчі дільниці, встановлює їх межі та єдину нумерацію по виборчому округу, публікує їх список із зазначенням місцезнаходження;

3) спрямовує діяльність дільничних виборчих комісій;

4) реєструє кандидатів у депутати, їх довірених осіб, видає їм відповідні посвідчення;

5) забезпечує видання плакатів із біографічними відомостями про зареєстрованих кандидатів у депутати та тезами їх передвиборних програм;

6) затверджує текст виборчого бюлетеня по виборчому округу, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів і доставку їх дільничним виборчим комісіям;

7) встановлює результати голосування та виборів у виборчому окрузі, приймає рішення про обрання депутата, видає йому відповідне тимчасове посвідчення;

8) повідомляє населення про результати голосування та виборів у виборчому окрузі через засоби масової інформації;

9) організовує проведення повторного голосування, а також виборів замість депутата, який вибув;

10) розглядає звернення, заяви, скарги на рішення та дії чи бездіяльність дільничних виборчих комісій і приймає по них рішення;

11) розподіляє кошти між дільничними виборчими комісіями; контролює забезпечення дільничних виборчих комісій приміщеннями, транспортом, зв'язком і розглядає інші питання матеріально-технічного забезпечення виборів;

12) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, відповідних місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування з питань проведення виборів;

13) контролює достовірність підписів, зібраних на підтримку кандидатів у депутати по виборчому округу;

14) сприяє проведенню виборчої кампанії кандидатів у депутати на рівноправній основі; узгоджує з відповідними органами місцевого самоврядування, місцевими державними адміністраціями порядок та місця розміщення агітаційних матеріалів; сприяє проведенню зустрічей кандидатів у депутати з виборцями на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності, а також за місцем проживання виборців;

15) здійснює контроль за використанням виборчого фонду кандидатами у депутати відповідно до вимог цього Закону;

16) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви, скарги щодо організації та проведення виборів на території виборчого округу, приймає щодо них рішення, а в разі необхідності звертається до виборчої комісії Автономної Республіки Крим або до суду;

17) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Стаття 13. Повноваження дільничної виборчої комісії

Дільнична виборча комісія:

1) перевіряє точність списку виборців на виборчій дільниці;

2) забезпечує можливість ознайомлення виборців зі списком виборців, приймає і розглядає заяви про помилки та неточності у списку і вирішує питання про внесення відповідних змін до нього;

3) завчасно вручає або надсилає виборцям іменні запрошення із зазначенням дати проведення виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;

4) створює умови для ознайомлення виборців зі списками кандидатів, зареєстрованих у виборчому окрузі, та їх передвиборними програмами;

5) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виготовлення виборчих скриньок;

6) організовує голосування на виборчій дільниці;

7) проводить підрахунок голосів, поданих на виборчій дільниці;

8) розглядає заяви і скарги з питань підготовки виборів та організації голосування на виборчій дільниці і приймає по них рішення;

9) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Стаття 14. Організація роботи виборчих комісій

1. Основною формою роботи виборчих комісій є їх відкриті засідання. Засідання комісії скликаються головою комісії,

а в разі його відсутності - заступником голови комісії.

У разі відсутності голови дільничної комісії виборчої дільниці, де кількість виборців не перевищує 50 чоловік, засідання цієї комісії скликається секретарем комісії.

2. У разі відсутності голови, заступника голови комісії чи їх відмови скликати засідання комісії воно може бути скликане не менш як третиною членів комісії з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час і місце засідання.

3. Перше засідання комісії скликається не пізніше ніж на третій робочий день після її утворення, а наступні - в міру необхідності.

4. Засідання виборчої комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше двох третин її складу. Рішення приймаються відкритим голосуванням більшістю голосів осіб, що входять до складу комісії.

5. Засідання виборчої комісії веде її голова або його заступник, а у разі невиконання ними з будь-яких причин своїх функцій комісія визначає із свого складу головуючого на конкретному засіданні.

6. На засіданнях комісій ведеться протокол, який підписується головою або головуючим на засіданні і секретарем комісії.

7. Особи, які входять до складу виборчої комісії і не погоджуються з прийнятим рішенням, можуть висловити в письмовій формі окрему думку, яка є невід'ємним додатком до протоколу засідання.

8. Рішення виборчих комісій, прийняті в межах їх компетенції, є обов'язковими.

9. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, посадові і службові особи цих органів зобов'язані сприяти виборчим комісіям у здійсненні ними своїх повноважень.

10. На засіданнях комісій мають право бути присутніми кандидати в депутати, довірені особи кандидатів у депутати, офіційні спостерігачі громадських організацій України та інших держав, міжнародних організацій, а також представники засобів масової інформації. За рішенням комісії на її засіданні можуть бути присутні й інші особи.

11. Приймати документи та звернення, що надходять до комісії, мають право голова, заступник голови, секретар або член комісії. Усі документи та звернення реєструються в порядку, встановленому комісією.

12. Виборчі комісії можуть залучати для здійснення передбачених цим Законом функцій, виконання технічної роботи відповідних спеціалістів, технічних працівників з оплатою їх праці в межах коштів, які виділяються відповідним комісіям на підготовку і проведення виборів.

Стаття 15. Оскарження рішень виборчих комісій

1. Рішення, дії або бездіяльність виборчих комісій можуть бути оскаржені місцевими осередками політичних партій, кандидатами у депутати та їх довіреними особами, а також виборцями до виборчої комісії вищого рівня, яка приймає рішення протягом трьох днів з моменту надходження скарги, а у разі оскарження рішення, дії або бездіяльності виборчих комісій менше ніж за п'ять днів до виборів чи в день їх проведення - негайно; або оскаржені до суду протягом 10 днів після прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності на порушення цього Закону, якщо інший порядок оскарження не встановлено законом.

2. У випадках, які вимагають додаткової перевірки, скарги можуть бути розглянуті у десятиденний строк, але не пізніше дня виборів.

3. Рішення, дії чи бездіяльність виборчої комісії Автономної Республіки Крим можуть бути оскаржені в установленому законом порядку до суду.

4. Суди і органи прокуратури організовують свою роботу, в тому числі у вихідні дні, таким чином, щоб забезпечити своєчасний для реалізації виборчих прав розгляд заяв та скарг.

5. Скарги на рішення, дії або бездіяльність виборчих комісій, подані з порушенням встановлених законом строків, розгляду не підлягають.

Стаття 16. Статус осіб, які входять до складу виборчих комісій

1. До складу виборчих комісій можуть входити громадяни України, які мають право голосу і не є кандидатами в депутати, їх довіреними особами, близькими та родичами кандидата у депутати (чоловік, дружина, їх діти, батьки, рідні брати і сестри).

2. Ніхто не може бути одночасно членом більше ніж однієї виборчої комісії. У разі реєстрації особи, яка входить до складу виборчої комісії, кандидатом у депутати, довіреною особою кандидата в депутати її повноваження вважаються припиненими з дня такої реєстрації.

3. Протягом строку повноважень виборчої комісії зміни до її складу можуть вноситися органом, що утворив виборчу комісію, лише у випадках порушення комісією або окремими особами, які входять до її складу, закону, смерті особи, що входить до складу комісії, або вибуття її за межі України на постійне місце проживання, припинення громадянства України, а також у зв'язку з особистою заявою особи про складення своїх повноважень у комісії або у випадку, передбаченому частиною другою цієї статті.

4. Комісія може звернутися до органу, який її утворив, з пропозицією про заміну голови, заступника голови, секретаря або члена комісії, якщо за це проголосує не менше двох третин від її складу. Виборча комісія Автономної Республіки Крим може звернутися з пропозицією до Верховної Ради Автономної Республіки Крим про заміну члена комісії, якщо за це проголосувало не менше двох третин від її складу.

5. Особи, які входять до складу виборчої комісії Автономної Республіки Крим, працюють у комісії не на постійній основі, крім голови, заступника голови і секретаря. Виборча комісія має апарат, який утримується за рахунок коштів, що виділяються з республіканського бюджету Автономної Республіки Крим.

Стаття 17. Оплата праці членів виборчих комісій

1. За рішенням окружної, дільничної виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар та окремі члени відповідної виборчої комісії можуть бути на період виборчої кампанії звільнені від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи. Оплата праці членів комісії здійснюється виконавчими органами відповідних рад за рахунок коштів республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, передбачених для проведення виборчої кампанії.

2. Розмір заробітної плати членів виборчої комісії Автономної Республіки Крим, членів окружних та дільничних виборчих комісій визначається Кабінетом Міністрів України і не може бути нижчим за середню заробітну плату за місцем основної роботи.

РОЗДІЛ III. СПИСКИ ВИБОРЦІВ

Стаття 18. Списки виборців, порядок їх складання та уточнення

1. Списки виборців складаються виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (де вони утворені) рад по кожній виборчій дільниці. До списків виборців включаються всі громадяни України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, яким на день виборів виповнюється вісімнадцять років та які на момент складання списку постійно проживають на території відповідної виборчої дільниці і мають право голосу.

2. За відсутності точних відомостей про дату (місяць і день) народження громадянина вважається, що він народився 1 січня відповідного року.

3. До списку виборців вносяться прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання виборця. Прізвища виборців зазначаються в списку виборців у порядку, зручному для проведення голосування. Громадянин може бути включений до списку виборців лише на одній виборчій дільниці за місцем його постійного проживання.

4. Списки виборців, підписані керівником виконавчого органу відповідної сільської, селищної, міської, районної у місті (де її утворено) ради, передаються дільничним виборчим комісіям не пізніше ніж за 45 днів до дня виборів.

5. Відповідальність за достовірність, повноту і своєчасність передачі списків виборців дільничним виборчим комісіям несе особа, яка їх підписала.

6. Дільнична виборча комісія уточнює списки виборців, після чого вони підписуються головою та секретарем комісії і не пізніш як за 15 днів до дня виборів подаються для загального ознайомлення, а також для перевірки їх правильності.

7. Виборці, які прибули на територію виборчої дільниці після уточнення списків виборців, включаються дільничною виборчою комісією до списку виборців на підставі документів, що засвідчують їх особу та місце проживання.

8. Виборці, які вибули з території виборчої дільниці після оприлюднення списків виборців, на підставі відповідних документів виключаються головою дільничної виборчої комісії із списку виборців.

9. Громадянам забезпечується можливість ознайомитися із списком виборців і перевірити правильність відомостей.

10. Кожний громадянин України має право оскаржувати рішення дільничних виборчих комісій про неправильність в списках виборців, у тому числі про невключення, неправильне включення до списку виборців або виключення його з списку виборців, а також про допущені інші помилки. Заява виборця розглядається дільничною виборчою комісією у дводенний строк, а напередодні і в день виборів — негайно. Дільнична виборча комісія зобов'язана внести необхідні зміни до списку виборців або видати заявнику копію мотивованого рішення про відхилення його заяви. Це рішення або внесення змін до списку виборців може бути оскаржене до суду в установленому законом порядку.

Стаття 19. Випадки особливого порядку складання списків виборців

1. Списки виборців на виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних, санаторно-оздоровчих закладах та інших місцях тимчасового перебування виборців, а також на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні, складаються дільничними виборчими комісіями на підставі відомостей, що надаються відповідно керівниками зазначених закладів або капітанами суден.

2. У виняткових випадках на виборчих дільницях, утворених у місцях тимчасового перебування виборців, списки виборців можуть бути складені не пізніш як за три дні до дня виборів.

РОЗДІЛ IV. ВИСУВАННЯ І РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ У ДЕПУТАТИ

Стаття 20. Загальний порядок висування кандидатів у депутати

1. Право висування кандидатів у депутати належить громадянам України, що постійно проживають в Автономній Республіці Крим, і реалізується місцевими осередками політичних партій та безпосередньо громадянами шляхом самовисування, а також зборами громадян і трудовими колективами.

2. Одна і та ж особа може бути висунута лише в одному виборчому окрузі.

Стаття 21. Порядок висування кандидатів у депутати

1. Кандидати у депутати висуваються на зборах (конференціях) місцевих осередків політичних партій, при цьому місцевий осередок політичної партії може висунути лише одного кандидата у депутати в кожному окрузі.

2. Збори (конференції) місцевих осередків політичних партій проводяться відповідно до статуту партій.

3. Громадяни України за умови додержання вимог, передбачених статтею 3 цього Закону, мають право на самовисування кандидатами у депутати шляхом подачі заяви до окружної виборчої комісії про бажання балотуватися кандидатом у депутати.

4. Збори громадян чи трудовий колектив можуть висунути одного кандидата в депутати у виборчому окрузі за місцем проживання або роботи.

5. Висування кандидатів у депутати починається за 80 днів і закінчується за 50 днів до дня виборів.

Стаття 22. Підписний лист

Ради Автономної Республіки Крим

1. Підписні листи видаються окружними виборчими комісіями особам, які подали заяву про намір балотуватися кандидатом у депутати або які висунуті зборами громадян, трудовими колективами та місцевими осередками політичних партій.

До початку збору підписів виборців на підписних листах, в яких має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, професію, посаду (заняття), місце роботи і проживання, партійність особи, яка була висунута або подала заяву про намір балотуватися кандидатом у депутати, окружна виборча комісія проставляє дату видачі та свою печатку.

2. Зразок підписного листа на підтримку осіб, які подали заяву про намір балотуватися кандидатом у депутати або які висунуті зборами громадян, трудовими колективами, місцевими осередками політичних партій, затверджується виборчою комісією Автономної Республіки Крим і повинен містити такі відомості:

1) прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, професію, посаду (заняття), місце роботи і проживання, партійність особи;

2) порядковий номер і дату підпису;

3) прізвище, ім'я, по батькові виборця, число, місяць та рік його народження;

4) місце проживання;

5) номер і серію паспорта або іншого документа, що посвідчує особу;

6) особистий підпис виборця.

3. Підписний лист підписується особою, відповідальною за збір підписів, із зазначенням прізвища, імені, по батькові, її адреси і номера телефону.

4. Окружні виборчі комісії мають право перевіряти достовірність підписів. Недійсними вважаються підроблені, а також насильно зібрані підписи, якщо про це у письмовій формі заявить виборець, якого примусили підписатися або за якого зробили підпис. Якщо із зазначених причин кількість підписів стала меншою, ніж це необхідно, кандидатам у депутати пропонується у п'ятиденний строк доповнити підписні листи. Заяви щодо підписів приймаються окружною виборчою комісією не пізніш як на п'ятий день після подання до неї списків виборців.

5. Право ознайомлення із підписними листами мають лише члени виборчих комісій і в разі порушення справи в суді — учасники судового процесу.

Стаття 23. Порядок реєстрації кандидатів у депутати

1. Для реєстрації кандидата у депутати до окружної виборчої комісії подаються:

1) заява про бажання балотуватися кандидатом у депутати у відповідному виборчому окрузі із зобов'язанням припинити в разі обрання депутатом несумісну із депутатським мандатом діяльність відповідно до Конституції України і законів України;

2) протокол зборів (конференцій) відповідних місцевих осередків політичних партій, або протокол зборів громадян чи трудового колективу по висуненню кандидата у депутати за підписом головуючого та секретаря зборів (конференції); підписні листи встановленої форми за наявності не менш як 750 підписів виборців відповідного округу, які підтримують висування особи кандидатом у депутати;

3) біографічні відомості кандидата у депутати;

4) виборча програма кандидата у депутати;

5) декларація про доходи і майно за попередній рік, складена за встановленою законодавством України формою;

6) особисте зобов'язання про складення повноважень депутата іншого представницького органу в разі обрання його депутатом (у випадку, якщо на час виборчої кампанії кандидат у депутати має такі повноваження).

2. Усі сторінки документів, що подаються для реєстрації, підписуються особою, яка виявила намір балотуватися кандидатом у депутати. Їй видається довідка, в якій зазначається дата і час прийняття документів.

3. Окружна виборча комісія не пізніше ніж на третій день після подання документів приймає рішення щодо реєстрації кандидата у депутати. У разі реєстрації кандидату у депутати видається відповідне посвідчення.

4. У разі усунення недоліків, які спричинили відмову в реєстрації кандидата в депутати, і подання необхідних документів до окружної виборчої комісії не пізніш як за три дні до закінчення визначеного цим Законом строку реєстрації кандидатів у депутати окружна виборча комісія повторно розглядає питання про реєстрацію цього кандидата і приймає відповідне рішення.

5. Прізвища зареєстрованих кандидатів у депутати нумеруються в окружній виборчій комісії відповідно до черговості реєстрації документів, що відповідають вимогам цього Закону, та із зазначенням відомостей про кандидатів у депутати, передбачених частиною четвертою статті 39 цього Закону, публікуються нею в друкованих засобах масової інформації, що розповсюджуються на території виборчого округу, не пізніш як на п'ятий день після закінчення реєстрації кандидатів у депутати.

6. Реєстрація кандидатів у депутати закінчується за 45 днів до дня виборів.

Стаття 24. Вибуття кандидата в депутати з балотування

1. Кандидат у депутати може у будь-який час до дня виборів зняти свою кандидатуру, про що він подає письмову заяву до окружної виборчої комісії, яка зареєструвала його кандидатом у депутати.

Окружна виборча комісія скасовує своє рішення про реєстрацію кандидата в депутати у разі подачі кандидатом заяви про зняття своєї кандидатури або скасування суб'єктом, який висунув кандидата, свого рішення про його висунення чи втрати кандидатом відповідно до законодавства права балотуватися.

2. Окружні виборчі комісії скасовують рішення про реєстрацію кандидата у депутати за рішенням суду в разі порушення кандидатом у депутати цього Закону. Підставою для таких рішень можуть бути: втрата кандидатом у депутати громадянства України, набуття чинності судовим вироком за вчинення ним умисного злочину, реєстрація однієї й тієї ж особи кандидатом у депутати більше ніж в одному виборчому окрузі та в інших випадках порушення цього Закону.

3. Окружна виборча комісія, яка прийняла рішення про скасування свого рішення про реєстрацію кандидата у депутати, відразу повідомляє про це особу, щодо якої прийнято таке рішення, і надає їй копію цього рішення.

4. У разі смерті кандидата у депутати окружна виборча комісія оголошує його таким, що вибув з балотування.

Стаття 25. Гарантії діяльності кандидатів у депутати

1. Кандидат у депутати після його реєстрації у дні проведення зустрічей з виборцями та інших заходів, передбачених цим Законом, може за власним бажанням звільнятися від виконання виробничих або службових обов'язків з наданням йому неоплачуваної відпустки.

2. Кандидат у депутати має право бути присутнім на всіх передвиборних заходах, що проводяться на території виборчого округу, по якому він балотується, виступати як кандидат у депутати на передвиборних заходах, організованих ним або його довіреними особами, виборчою комісією, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також на заходах, організатори яких запросили його до виступу як кандидата у депутати.

3. За рішенням виборчої комісії з коштів, що виділяються на проведення виборів, за дні наданої неоплачуваної відпустки кандидату в депутати виплачується заробітна плата з розрахунку його середньої заробітної плати (посадового окладу) за основним місцем роботи за останні три місяці з урахуванням індексації. Порядок проведення виплат кандидату у депутати встановлює виборча комісія Автономної Республіки Крим разом з міністерством фінансів Автономної Республіки Крим.

4. Кандидат у депутати під час виборчої кампанії не може бути призваний на військову або альтернативну (невійськову) службу, військові збори та навчання.

5. Окружні виборчі комісії, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, посадові і службові особи цих органів повинні сприяти кандидатам у депутати в організації зустрічей з виборцями, в одержанні необхідних інформаційних матеріалів соціально-економічного змісту.

Стаття 26. Довірені особи кандидата в депутати

1. Кандидат у депутати може мати не більше п'яти довірених осіб з числа громадян України, які мають право обирати, для допомоги йому в проведенні виборчої кампанії, ведення передвиборної агітації за обрання його депутатом, представлення інтересів кандидата у відносинах з виборчими комісіями, органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, а також виборцями.

2. Кандидат у депутати після його реєстрації визначає довірених осіб і звертається в окружну виборчу комісію щодо їх реєстрації. У зверненні щодо кожної кандидатури довіреної особи зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, службова і домашня адреси, номер телефону, а також подається відповідна письмова згода цієї особи.

3. Окружна виборча комісія протягом трьох днів після надходження заяви реєструє довірених осіб кандидата у депутати і видає їм посвідчення встановленого зразка.

4. Кандидат у депутати має право в будь-який час до дня виборів звернутися із заявою до окружної виборчої комісії про припинення повноважень його довіреної особи і реєстрацію замість неї іншої. Довірена особа кандидата може в будь-який час за власною ініціативою скласти свої повноваження, повернувши в окружну виборчу комісію видане їй посвідчення і повідомивши про це кандидата у депутати.

5. Довірені особи за поданням кандидата у депутати звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків на час, необхідний для підготовки і проведення зборів та інших передвиборних заходів, передбачених цим Законом.

6. Повноваження довірених осіб починаються з дня їх реєстрації окружною виборчою комісією і закінчуються з дня, наступного за днем вибуття з балотування відповідного кандидата у депутати або після опублікування результатів виборів, у тому числі по відповідному виборчому округу.

7. Не допускається реєстрація довірених осіб з числа осіб, що проходять строкову військову службу або альтернативну (невійськову) службу, а також з числа військовослужбовців Збройних Сил, Національної гвардії, Прикордонних військ, Управління державної охорони, військ Цивільної оборони, Служби безпеки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України, суддів і прокурорів, керівників органів державної влади і органів місцевого самоврядування, їх заступників.

Стаття 27. Офіційні спостерігачі

У заходах, пов'язаних з виборами і передбачених цим Законом, можуть брати участь офіційні спостерігачі від інших держав та міжнародних організацій, а також громадських організацій України і Автономної Республіки Крим та кандидатів у депутати. Статус цих офіційних спостерігачів визначається Положенням, яке затверджується Центральною виборчою комісією.

РОЗДІЛ V. ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ

Стаття 28. Форми і засоби передвиборної агітації

1. Громадяни України, місцеві осередки політичних партій, інші громадські організації, колективи підприємств, установ і організацій мають право вільно і всебічно обговорювати передвиборні програми кандидатів у депутати, їх політичні, ділові та особисті якості, вести агітацію «за» або «проти» кандидатів у депутати на зборах, мітингах, у бесідах, пресі, на радіо і телебаченні.

2. Кандидати у депутати, їх довірені особи, проводять зустрічі з виборцями як на зборах, так і в іншій зручній для виборців формі. Окружна виборча комісія спільно з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян сприяє проведенню таких зустрічей — надає приміщення, завчасно сповіщає про час і місце зустрічей та здійснює інші необхідні заходи.

3. Передвиборна агітація може здійснюватись у будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

Стаття 29. Матеріали передвиборної агітації у виборчому окрузі

1. Окружна виборча комісія виборчого округу за рахунок коштів, що виділяються з республіканського бюджету Автономної Республіки Крим на проведення виборчої кампанії, не пізніш як за 30 днів до дня виборів забезпечує друкування передвиборних плакатів кандидатів у депутати, зареєстрованих у відповідному виборчому окрузі, у кількості однієї тисячі примірників на одного кандидата і передає кожному кандидату у депутати не менше трьох четвертих зазначеної кількості плакатів.

2. Порядок розміщення передвиборних плакатів погоджується з кандидатом у депутати або його довіреною особою. Окружна виборча комісія забезпечує розміщення цих плакатів на виборчих дільницях.

3. Для забезпечення виготовлення передвиборного плаката кандидат у депутати має подати до окружної виборчої комісії свою передвиборну програму обсягом до двох сторінок машинописного тексту, надрукованого через півтора інтервалу, а також автобіографію такого ж обсягу з висвітленням найбільш істотних результатів трудової діяльності, що не містять таємниць, які охороняються законом, та свою фотокартку (розмір встановлюється комісією).

4. Передвиборні плакати мають бути однаковими за формою, розміром, поліграфічним виконанням, не повинні містити неправдивих відомостей або комерційної реклами. Окружна виборча комісія погоджує з кандидатами у депутати тексти їх передвиборних плакатів, друкування яких вона забезпечує.

5. Кандидати у депутати мають право безперешкодно випускати плакати, листівки, буклети, інші агітаційні матеріали за рахунок коштів власного виборчого фонду.

6. Усі агітаційні друковані матеріали повинні містити інформацію про організацію, установу, осіб, які відповідають за їх випуск, а також вихідні дані установи, що здійснила друк, загальний тираж примірників.

7. Один примірник кожного виду друкованих агітаційних матеріалів кандидати у депутати зобов'язані не пізніше ніж через три дні після їх виготовлення передати до окружної виборчої комісії з особистим підписом.

Стаття 30. Використання засобів масової інформації

1. Представникам засобів масової інформації гарантується безперешкодний доступ на всі заходи, пов'язані з виборами, за винятком внутрішньопартійних нарад чи нарад груп підтримки кандидатів у депутати. Виборчі комісії, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування надають їм інформацію про підготовку і проведення виборів.

2. Кандидатам у депутати надається право за рахунок коштів, які виділяються з республіканського бюджету Автономної Республіки Крим на проведення виборчої кампанії, користуватися засобами масової інформації в Автономній Республіці Крим, засновниками або одним із засновників яких є органи державної влади, державні організації та установи, органи місцевого самоврядування (далі — засоби масової інформації з державною участю, з участю органів місцевого самоврядування), в порядку, передбаченому цим Законом.

3. Перелік загальнокримських засобів масової інформації з державною участю, з участю органів місцевого самоврядування публікується виборчою комісією Автономної Республіки Крим за поданням Комітету з інформації Автономної Республіки Крим, а місцевих засобів масової інформації з державною участю, з участю органів місцевого самоврядування — окружними виборчими комісіями за поданням відповідних місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування не пізніше закінчення строку реєстрації кандидатів у депутати.

4. Встановлення порядку надання ефірного часу кандидатам у депутати здійснює виборча комісія Автономної Республіки Крим та окружні виборчі комісії з дотриманням принципу рівних можливостей для всіх кандидатів у депутати.

5. Ефірний час для ведення передвиборної агітації виділяється за рахунок коштів республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, передбачених на проведення виборчої кампанії, і надається телерадіокомпаніями у робочі дні між дев'ятнадцятою і двадцять третьою годинами за київським часом.

6. Розклад ефірного часу із зазначенням передвиборних агітаційних телераді-

(Закінчення на 6—7-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ Про вибори депутатів Верховної

(Початок на 3—5-й стор.).

опрограм, конкретної дати і часу виходу їх в ефір складається керівництвом телерадіокомпанії «Крим» за результатами жеребкувань, які проводяться виборчою комісією Автономної Республіки Крим. Цей розклад публікується в загальнокримських та місцевих засобах масової інформації.

7. Включення в інформаційні телерадіопрограми агітаційних матеріалів кандидатів у депутати або політичної реклами не допускається. Політична реклама повинна бути відокремлена і означена як така.

8. Забороняється переривати передвиборні агітаційні програми рекламою товарів, робіт і послуг, іншими повідомленнями.

9. Кандидати у депутати мають право за рахунок коштів, які виділяються з республіканського бюджету Автономної Республіки Крим на проведення виборчої кампанії, на розміщення через окружну виборчу комісію своєї передвиборної програми обсягом до двох сторінок машинописного тексту, надрукованого через півтора інтервалу, в однаковому поліграфічному виконанні в місцевих періодичних друкованих виданнях з державною участю, з участю органів місцевого самоврядування.

10. Черговість друкування передвиборних програм кандидатів у депутати встановлюється окружними виборчими комісіями шляхом жеребкування.

11. У разі оприлюднення в засобах масової інформації недостовірних матеріалів про кандидатів у депутати відповідні засоби масової інформації протягом семи днів, але не пізніше ніж за два дні до дня виборів зобов'язані надати кандидатам у депутати, щодо яких поширені недостовірні матеріали, такий же час на радіо, телебаченні чи таку ж друковану газетну площу для спростування недостовірних матеріалів.

12. Перешкоджання здійсненню права вести передвиборну агітацію, а також зловживання правом на ведення такої агітації тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Стаття 31. Обмеження у проведенні передвиборної агітації

1. Під час виборчої кампанії кандидатам у депутати, в тому числі і тим, хто є працівниками радіо і телебачення, забороняється виступати на радіо і по телебаченню більше часу, ніж відведено для інших кандидатів у депутати.

2. Для кандидатів у депутати, в тому числі і тих, хто є працівниками друкованих засобів масової інформації, обсяг їх публікацій не може перевищувати обсяг, встановлений для інших кандидатів у депутати.

3. Агітація в недержавних засобах масової інформації обмежується лише розміром власного виборчого фонду на умовах рівної оплати за ефірний час чи газетну площу для всіх кандидатів.

4. Розповсюдження анонімних агітаційних матеріалів або агітаційних матеріалів під псевдонімом забороняється.

5. У разі розповсюдження анонімних агітаційних матеріалів або агітаційних матеріалів під псевдонімом чи матеріалів із закликами до насильницького повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності держави, до національної, мовної, расової, релігійної нетерпимості виборчі комісії після отримання такої інформації зобов'язані звернутися до органів внутрішніх справ з метою припинення незаконної агітації та вжиття заходів, передбачених законодавством України.

6. Не допускається участь у передвиборній агітації державних установ, органів місцевого самоврядування та їх посадових і службових осіб, у тому числі голів, заступників голів, секретарів та членів виборчих комісій.

7. Агітація в день виборів у будь-якій формі (розповсюдження виборчих листівок, плакатів, заклики голосувати «за» чи «проти» кандидатів або бойкотувати вибори) забороняється. Агітаційні друковані матеріали, вивішені до дня виборів поза приміщеннями для голосування, залишаються на тих же місцях.

8. Органи місцевого самоврядування, відповідні місцеві державні адміністрації відводять місця та обладнують стенди, дошки в людних місцях для вивішування матеріалів передвиборної агітації, передбаченої цим Законом, а також повідомлень про заходи виборчої кампанії. Забороняється розміщення таких матеріалів на будівлях, що є пам'ятками архітектури, та в місцях, де вони перешкоджають безпеці дорожнього руху.

9. Телерадіоорганізаціям, друкованим засобам масової інформації з державною участю, участю органів місцевого самоврядування, їх посадовим особам, творчим працівникам засобів масової інформації у період виборчої кампанії у своїх повідомленнях, матеріалах і передачах забороняється підтримувати або віддавати перевагу в будь-якій формі тим чи іншим кандидатам у депутати, їхнім передвиборним програмам.

10. Забороняється проведення передвиборної агітації, що супроводжується наданням виборцям безплатно або на пільгових умовах товарів, цінних паперів, кредитів, лотерей, грошей, послуг.

11. За 10 днів до дня голосування забороняється оголошення в засобах масової інформації результатів соціологічних досліджень та опитувань громадської думки про рейтинг кандидатів у депутати та інших прогнозів.

12. Кандидатам у депутати, які обіймають посади, у тому числі за сумісництвом, в органах виконавчої влади, в органах місцевого самоврядування, на державних підприємствах, у військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, забороняється залучати або використовувати для будь-якої роботи, пов'язаної з проведенням своєї виборчої кампанії:

підлеглих їм осіб (у робочий час);

службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи.

РОЗДІЛ VI. ФІНАНСУВАННЯ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Стаття 32. Фінансування роботи виборчих комісій

Фінансування роботи виборчих комісій здійснюється за рахунок коштів республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, що передаються у розпорядження виборчої комісії Автономної Республіки Крим. Ці кошти використовуються виборчою комісією Автономної Республіки Крим відповідно до ухваленого нею кошторису витрат.

Стаття 33. Фінансування передвиборної агітації

1. Фінансування передвиборної агітації здійснюється за рахунок коштів республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, а також коштів, кандидатів у депутати, пожертвувань фізичних та юридичних осіб.

2. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, окружні виборчі комісії оплачують у випадках, передбачених цим Законом:

1) друкування передвиборних плакатів кандидатів у депутати;

2) публікацію в газетах передвиборних програм кандидатів у депутати;

3) час мовлення на радіо і телебаченні;

4) користування спорудами, приміщеннями, устаткуванням для проведення зустрічей виборців з кандидатами у депутати, організованих виборчими комісіями.

3. Власний виборчий фонд кандидата у депутати утворюється за рахунок коштів кандидата у депутати, пожертвувань фізичних та юридичних осіб України.

Органам виконавчої влади, державним підприємствам, установам і організаціям, органам місцевого самоврядування, іноземним юридичним і фізичним особам, анонімним особам, міжнародним організаціям та об'єднанням забороняється робити внески до виборчих фондів кандидатів.

4. Рахунки виборчих фондів відкриваються в установах банків за заявами кандидатів у депутати, довірених осіб кандидатів у депутати після їх реєстрації відповідними виборчими комісіями, про що повідомляються виборчі комісії. Інформація про відкриті рахунки виборчих фондів публікується у пресі. Кандидат у депутати визначає розпорядника виборчого фонду.

5. Контроль за надходженням та використанням коштів власного виборчого фонду кандидата у депутати здійснюється окружною виборчою комісією, податковими органами, а також установами банків, у яких відкрито відповідний рахунок.

6. Відповідна установа банку за зверненням кандидата у депутати, його довіреної особи, які відкривали рахунок, а також окружних виборчих комісій надає їм відомості про розміри та джерела надходжень до відповідного виборчого фонду.

7. Кошти, що надійшли до власного виборчого фонду кандидата у депутати від фізичних чи юридичних осіб, які згідно з цим Законом не мають права робити такі пожертвування, або кошти, що надійшли від анонімного чи фіктивного пожертвувача, в тому числі пожертвувача, адреса якого невідома, за рішенням окружних виборчих комісій перераховуються до республіканського бюджету Автономної Республіки Крим.

8. Не використані під час виборчої кампанії кошти виборчих фондів за рішенням виборчої комісії Автономної Республіки Крим або окружних виборчих комісій перераховуються до республіканського бюджету Автономної Республіки Крим. Якщо кандидат у депутати, який балотувався на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, що були визнані недійсними, реєструється кандидатом у депутати на повторних виборах, він має право розпоряджатися коштами, що залишилися в його власному виборчому фонді, за умови, що причиною визнання виборів недійсними не були дії цього кандидата чи його довірених осіб.

9. Кандидат у депутати має право відмовитися від коштів, що надійшли від пожертвувача, про що він подає заяву до установи банку, в якій відкрито рахунок власного виборчого фонду. Ці кошти повертаються зазначеною установою пожертвувачу за його рахунок.

10. Не пізніш як за сім днів до дня виборів кандидати у депутати або їх довірені особи зобов'язані передати до окружних виборчих комісій фінансові звіти про джерела надходжень у власні виборчі фонди. Форма фінансового звіту встановлюється виборчою комісією Автономної Республіки Крим.

11. Відомості про доходну частину власних виборчих фондів оприлюднюються окружними виборчими комісіями не пізніш як за два дні до дня виборів.

12. Кошти виборчих фондів можуть використовуватися виключно на потреби агітаційної кампанії. Використання коштів власних виборчих фондів за іншим призначенням забороняється. Розрахунки із власних виборчих фондів кандидатів у депутати можуть проводитися лише у безготівковій формі.

РОЗДІЛ VII. ГОЛОСУВАННЯ

Стаття 34. Час і місце голосування

1. Голосування проводиться в день виборів або в день повторного голосування з сьомої до двадцять другої години.

2. Про час і місце голосування дільнична виборча комісія сповіщає виборців не пізніш як за п'ятнадцять днів до дня виборів.

Стаття 35. Виборчі бюлетені

1. Виборчі бюлетені є документами суворої звітності.

2. Виборчий бюлетень має містити назву органу, до якого відбуваються вибори, номер виборчого округу, номер виборчої дільниці та позначене місце для підпису члена дільничної виборчої комісії, який видаватиме виборчий бюлетень.

3. До бюлетеня для голосування вносяться в алфавітному порядку всі зареєстровані у цьому окрузі кандидати у депутати із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, посади (заняття), місця роботи та проживання, партійності. Праворуч проти прізвища кожного кандидата у депутати розташовується порожній квадрат.

4. У виборчих бюлетенях після переліку прізвищ кандидатів у депутати зазначається: «Не підтримую жодного з кандидатів у депутати» і праворуч від цих слів розташовується порожній квадрат.

5. Виборчі бюлетені мають контрольні талони, відокремлені від бюлетеня лінією для відриву, що містять назву органу, до якого відбуваються вибори, номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, а також позначені місця для підписів виборця та члена дільничної виборчої комісії, який видаватиме бюлетень.

6. Контрольні талони залишаються у дільничній комісії і є підставою для встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені.

7. Виборчий бюлетень не повинен містити відомостей щодо кандидатів у депутати, які вибули з балотування. У разі, коли кандидат у депутати вибув з балотування після видрукування бюлетенів, окружна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня, а в разі необхідності — про його передрукування. Якщо зміни до виборчого бюлетеня внесені шляхом викреслення відомостей про особу, яка була кандидатом у депутати, дільнична комісія повідомляє про це кожного виборця під час видачі виборчого бюлетеня.

8. Виборчі бюлетені по виборчому округу мають друкуватися на однаковому папері і повинні бути однаковими за розміром, кольором та змістом, відповідати встановленій Центральною виборчою комісією формі. Виборчий бюлетень друкується на одному аркуші з текстовою частиною лише з одного боку.

Стаття 36. Організація і порядок голосування

1. Голосування проводиться в спеціально відведених приміщеннях, де обладнуються в достатній кількості кабіни або кімнати для таємного голосування, визначаються місця видачі виборчих бюлетенів і встановлюються виборчі скриньки таким чином, щоб виборці при підході до них обов'язково проходили через кабіни або кімнати для таємного голосування.

2. Вхід у кабіни або кімнати для таємного голосування, вихід з них, а також шлях від них до виборчих скриньок повинні бути в полі зору членів дільничної виборчої комісії, довірених осіб кандидатів у депутати та офіційних спостерігачів.

3. Відповідальність за організацію голосування, забезпечення таємності волевиявлення виборців, обладнання приміщень і підтримання в них належного порядку покладається на дільничні виборчі комісії. Виборець може перебувати в приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

4. У день виборів перед початком голосування голова дільничної виборчої комісії в присутності членів виборчої комісії та осіб, з числа визначених статтею 27 цього Закону, представників засобів масової інформації перевіряє виборчі скриньки, пломбує або опечатує їх.

5. Кожен виборець голосує особисто. Голосування за інших осіб не допускається. Голосування проводиться лише у день виборів.

6. Кожен виборець отримує один виборчий бюлетень для голосування.

7. Виборчі бюлетені видаються членами дільничної виборчої комісії на підставі списку виборців по відповідній виборчій дільниці за умови пред'явлення виборцем документа, який посвідчує його особу. Член дільничної виборчої комісії, що видає виборчий бюлетень, розписується у визначених місцях на виборчому бюлетені та контрольному талоні. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у визначеному місці на контрольному талоні та у списку виборців.

8. Забороняється зазначати на бюлетенях у будь-який спосіб порядковий номер виборця або робити будь-які інші позначки, за якими можна було б визначити виборця.

9. Виборчі бюлетені заповнюються виборцем у кабіні або кімнаті для таємного голосування. При заповненні виборчих бюлетенів забороняється присутність інших осіб. Виборець, який не може самостійно заповнити бюлетені, має право з відома голови або заступника голови дільничної виборчої комісії запросити в кабіну (до кімнати) для таємного голосування іншу особу на свій розсуд, крім членів виборчої комісії, кандидатів у депутати, які балотуються по цьому виборчому округу, їх довірених осіб.

10. У бюлетені для голосування виборець робить позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує волевиявлення виборця, у квадраті проти прізвища кандидата у депутати, за якого він голосує. Виборець може голосувати тільки за одного кандидата. У разі непідтримання жодного з кандидатів у депутати виборець робить позначку «плюс» (+) або іншу, яка засвідчує волевиявлення виборця, в квадраті проти слів: «Не підтримую жодного з кандидатів у депутати».

11. У випадках, коли окремі виборці за станом здоров'я не можуть прибути в приміщення для голосування, за їх письмовою заявою дільнична виборча комі-

Ради Автономної Республіки Крим

сія за три дні до дня виборів складає список таких виборців, комісія визначає час і не менше трьох членів виборчої комісії, які організовують голосування в місцях перебування таких виборців. Час виходу членів комісії до виборців визначається з таким розрахунком, щоб ці виборці змогли проголосувати не пізніш як за годину до закінчення голосування. Голова дільничної виборчої комісії повинен оголосити про те, що члени комісії виходять для організації голосування до виборців, які за станом здоров'я не можуть прибути в приміщення для голосування. При проведенні такого голосування можуть бути присутні офіційні спостерігачі.

12. Для проведення голосування робиться витяг із списку виборців у формі списку, який вручається головою дільничної виборчої комісії визначеним членам виборчої комісії разом з виборчими бюлетенями і опломбованою скринькою. При голосуванні в місці перебування виборця один із членів дільничної виборчої комісії розписується у визначених місцях на виборчому бюлетені та контрольному талоні. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у визначеному місці на контрольному талоні та у витягу із списку виборців.

13. Після повернення членів комісії до приміщення для голосування скринька, контрольні талони та витяг із списку виборців передаються голові дільничної виборчої комісії.

РОЗДІЛ VIII. ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ І ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ

Стаття 37. Порядок підрахунку голосів на виборчій дільниці

1. Підрахунок голосів здійснюється виключно членами дільничної виборчої комісії на її засіданні. Під час підрахунку голосів ніхто не має права робити будь-які позначки, записи на бюлетенях для голосування.

2. Після закінчення голосування на підставі списку виборців дільнична виборча комісія встановлює загальну кількість виборців на виборчій дільниці.

3. Перед початком підрахунку голосів дільнична виборча комісія встановлює за кількістю контрольних талонів з підписами виборців та членів комісії, які видавали виборчі бюлетені, кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені.

4. Після цього невикористані виборчі бюлетені (разом із невідділеними контрольними талонами), які погашено в порядку, що визначається виборчою комісією Автономної Республіки Крим, а також контрольні талони виданих виборцям виборчих бюлетенів запаковуються і опечатуються, на пакеті зазначається назва відповідного виборчого документа (бюлетеня чи контрольного талону), номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і ставиться підпис голови та секретаря дільничної виборчої комісії.

5. Комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів і встановлює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні, та визначає кількість бюлетенів, визнаних недійсними.

6. Недійсними вважаються виборчі бюлетені невстановленого зразка, виборчі бюлетені, на яких немає підпису члена дільничної виборчої комісії, який його видав, виборчі бюлетені, в яких поставлено більше ніж одну позначку проти прізвищ кандидатів у депутати, а також виборчі бюлетені, на яких не поставлено жодної позначки або в яких неможливо однозначно визначити волевиявлення виборця. При виникненні сумнівів щодо дійсності бюлетеня питання вирішується комісією шляхом голосування.

7. Встановлена кількість недійсних виборчих бюлетенів заноситься до протоколу. Недійсні бюлетені запаковуються окремо із зазначенням на пакеті номера виборчого округу, номера виборчої дільниці, вказується дата і ставляться підписи голови та секретаря дільничної виборчої комісії.

8. Комісія підраховує кількість голосів, поданих за кожного кандидата у депутати. Після цього окремо запаковуються виборчі бюлетені з голосами «за» кожного кандидата у депутати із зазначенням на пакетах прізвища кандидата у депутати, а також номера виборчого округу, номера виборчої дільниці і ставляться підписи голови та секретаря дільничної виборчої комісії.

9. Дільнична виборча комісія складає протокол, до якого заноситься:

1) загальна кількість виборців, зареєстрованих на виборчій дільниці;

2) кількість одержаних на дільницю бюлетенів;

3) кількість невикористаних бюлетенів;

4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

5) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

6) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

7) кількість голосів, поданих за кожного кандидата у депутати.

10. Протоколи дільничної виборчої комісії складаються у трьох примірниках і підписуються головою, заступником голови, секретарем та всіма членами дільничної виборчої комісії. До них долучаються окремі думки членів комісії, викладені письмово, письмові заяви та скарги, що надійшли з приводу підрахунку голосів, та рішення, які комісія ухвалила в результаті їх розгляду. Перший примірник протоколу разом із пакетами виборчих бюлетенів та контрольних талонів негайно надсилається до окружної виборчої комісії, другий — зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, третій — відразу вивішується для загального ознайомлення в приміщенні дільничної виборчої комісії.

Стаття 38. Встановлення результатів виборів

1. На підставі протоколів дільничних виборчих комісій окружна виборча комісія визначає:

1) загальну кількість виборців у виборчому окрузі;

2) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

3) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

4) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

5) кількість голосів, поданих «за» кожного кандидата у депутати;

6) особу кандидата у депутати, який набрав найбільшу кількість голосів.

2. Протоколи окружних виборчих комісій складаються в трьох примірниках, які підписуються головою, заступником голови, секретарем і всіма членами окружної виборчої комісії і скріплюються печаткою окружної виборчої комісії. До протоколу долучаються окремі думки членів окружної виборчої комісії, викладені письмово, письмові заяви і скарги, що надійшли до комісії, та рішення, які комісія ухвалила в результаті їх розгляду. Перший примірник протоколу негайно надсилається до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, другий — зберігається у секретаря окружної виборчої комісії, третій — відразу вивішується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії.

3. Кандидату у депутати або його довіреній особі на їх прохання відразу ж видається копія протоколу.

4. Обраним вважається кандидат у депутати, який одержав більшість голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, відносно інших кандидатів, які балотувалися в даному виборчому окрузі. У разі, коли до виборчого бюлетеня було включено лише одного кандидата у депутати, він вважається обраним, якщо кількість голосів, поданих «за» нього, перевищує кількість голосів «не підтримую жодного з кандидатів у депутати».

5. Якщо найбільшу і водночас однакову кількість голосів набрали два або більше кандидатів у депутати, проводиться повторне голосування по цих кандидатурах.

6. Рішення про визнання депутата обраним приймає окружна виборча комісія. Це рішення може бути у тижневий термін оскаржено до виборчої комісії Автономної Республіки Крим.

7. Вибори визнаються такими, що не відбулися, у зв'язку з вибуттям усіх зареєстрованих у виборчому окрузі кандидатів у депутати, а також, якщо кількість голосів «за», отриманих всіма кандидатами у депутати, не перевищує кількості голосів «не підтримую жодного з кандидатів у депутати».

8. Окружна виборча комісія може визнати вибори недійсними, якщо в ході їх проведення або під час підрахунку голосів мали місце порушення цього Закону, що вплинули на результати виборів. Це рішення може бути оскаржено у тижневий строк до виборчої комісії Автономної Республіки Крим.

Стаття 39. Реєстрація депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим і опублікування підсумків виборів

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим реєструє осіб, обраних депутатами Верховної Ради Автономної Республіки Крим, і відповідно до цього Закону видає їм посвідчення депутата.

2. Підсумком виборів вважається встановлення особи, обраної депутатом.

3. Результати голосування та підсумки виборів депутатів публікуються виборчою комісією Автономної Республіки Крим в газеті «Крымские известия», повідомляються по телебаченню і радіо не пізніше ніж на двадцять перший день після виборів.

4. Повідомлення про підсумки виборів і список обраних депутатів публікуються в алфавітному порядку із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, професії, посади (заняття), місця роботи і проживання, партійності та виборчого округу, від якого обрано депутата.

Стаття 40. Посвідчення депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим

Виборча комісія Автономної Республіки Крим в тижневий строк після опублікування підсумків виборів видає обраним депутатам посвідчення встановленого зразка.

РОЗДІЛ IX. ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ, ПОВТОРНІ ВИБОРИ, ПОРЯДОК ЗАМІНИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ, ПОЗАЧЕРГОВІ ВИБОРИ

Стаття 41. Повторне голосування

1. Якщо у виборчому окрузі найбільшу і водночас однакову кількість голосів набрали два або більше кандидатів у депутати, окружна виборча комісія приймає рішення про проведення в окрузі повторного голосування по цих кандидатурах.

2. Про це рішення окружна виборча комісія повідомляє виборчу комісію Автономної Республіки Крим та інформує виборців округу не пізніше ніж на другий день після встановлення результатів першого туру виборів.

3. Повторне голосування проводиться не пізніш як у двотижневий строк після дня виборів з додержанням вимог цього Закону.

Стаття 42. Визнання виборів недійсними

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим може визнати вибори недійсними, якщо в ході їх проведення або при підрахунку голосів мали місце порушення цього Закону, що вплинули на підсумки виборів.

2. Заява до виборчої комісії Автономної Республіки Крим про визнання виборів недійсними може бути подана особою, яка балотувалася кандидатом у депутати, а також органами прокуратури протягом десяти днів з дня опублікування результатів виборів окружною виборчою комісією.

3. Рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим про визнання виборів недійсними, про відмову у визнанні виборів недійсними або неприйняття рішення з цього питання може бути оскаржено до суду в установленому законом порядку.

Стаття 43. Повторні вибори

1. Повторні вибори проводяться у випадках, коли вибори по виборчому округу визнані недійсними або такими, що не відбулися.

2. Рішення про проведення повторних виборів приймає виборча комісія Автономної Республіки Крим.

3. Повторні вибори призначаються не пізніш як через місяць від дня визнання виборів недійсними або такими, що не відбулися. Голосування проводиться на тих же виборчих дільницях і за списками виборців, що використовувалися для проведення чергових виборів. Висування і реєстрація кандидатів у депутати та інші виборчі процедури проводяться в порядку, встановленому цим Законом.

4. На повторних виборах у будь-якому виборчому окрузі не можуть балотуватися громадяни, щодо яких було скасовано рішення про реєстрацію їх як кандидатів у депутати, а також ті, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду у зв'язку з вчиненням ними дій, внаслідок яких вибори або повторне голосування в будь-якому окрузі були визнані недійсними.

Стаття 44. Порядок заміни депутатів, які вибули

У разі втрати депутатського мандата або дострокового припинення повноважень депутата, який обирався по виборчому округу, в цьому окрузі проводяться вибори замість депутата, який вибув.

Стаття 45. Проведення виборів замість депутатів, які вибули

1. Вибори замість депутатів, які вибули, призначаються виборчою комісією Автономної Республіки Крим не пізніше ніж за три місяці до їх проведення і організовуються з додержанням вимог цього Закону.

2. При цьому окружна виборча комісія утворюється за 50 днів до дня виборів, дільничні виборчі комісії — за місяць до дня виборів, реєстрація кандидатів у депутати закінчується за 30 днів до дня виборів. Списки виборців подаються для ознайомлення за 10 днів до дня виборів.

3. Протягом четвертого року повноважень діючого складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим вибори нового депутата замість вибулого не проводяться.

Стаття 46. Проведення позачергових виборів депутатів

1. Позачергові вибори депутатів проводяться в період шістдесяти днів з дня опублікування рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, якщо інше не встановлено законодавчими актами України.

2. Рішення про початок виборчої кампанії приймає виборча комісія Автономної Республіки Крим не пізніш як за 60 днів до дня виборів.

3. При цьому окружні виборчі комісії утворюються за 40 днів до дня виборів, дільничні виборчі комісії — за 30 днів. Реєстрація кандидатів у депутати закінчується за 20 днів до дня виборів. Списки виборців подаються для загального ознайомлення за сім днів до дня виборів.

РОЗДІЛ X. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 47. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Особи, які перешкоджали шляхом насильства, обману, погроз, підкупу або іншим шляхом вільному здійсненню громадянином України права обирати і бути обраним депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, вести передвиборну агітацію, публічно закликали або агітували за бойкотування виборів, а також члени виборчих комісій, посадові та службові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів об'єднань громадян, які вчинили підлог виборчих документів, приписку або завідомо неправильний підрахунок голосів виборців, порушили таємницю голосування або допустили інше порушення цього Закону, несуть відповідальність, встановлену законами України.

2. До відповідальності притягуються також особи, які опублікували або іншим способом поширили завідомо неправдиві відомості про кандидата в депутати.

Стаття 48. Зберігання виборчої документації

1. Після опублікування результатів голосування та підсумків виборів виборча комісія Автономної Республіки Крим передає виборчу документацію до відповідної центральної державної архівної установи, окружні та дільничні виборчі комісії — до відповідних місцевих державних архівних установ.

2. Виборчі бюлетені зберігаються один рік в місцевих державних архівних установах.

3. Державні архівні установи забезпечують доступ до виборчої документації відповідно до законодавства України.

РОЗДІЛ XI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

2. З урахуванням закінчення в 1998 році строку повноважень депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим в 1998 році провести одночасно з виборами депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, при цьому виборча комісія Автономної Республіки Крим утворюється не пізніш як за 45 днів, а виборчі округи — за 43 дні до дня виборів.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ
12 лютого 1998 року.
№ 118/98-ВР.

Діти з горищ та підвалів, або Як жебрак улаштував „притулок“

Борис СИДОРЕНКО, «Голос України»

(Початок на 1-й стор.).

«Академія» в халабуді

Жебрак помітив мою зацікавленість і без зайвих слів вручив візитку з таким текстом російською та англійською мовами:

Приватне підприємство «Всесвітня Академія Милосердя» Турилін Олексій Дмитрович, президент

«Всесвітня!.. Академія!.. Президент!..» — у моєму защкорублому уявленні чомусь ніяк не могли зістикуватися горді та високі слова з ось цією картонною коробкою з кількома пожмаканими гривнями в ногах жебрака — теж, виходить, президента.

Навколо цього тілистого чоловіка у пристойному одязі снували дві дівчинки й хлопчик.

Домовилися про зустріч за адресою: Харківський район, Червоний Хутір, вул. Ялинкова, 10.

Близько десятої ранку, перед тим добряче поблукавши, я нарешті вийшов на звичайну сільську вулицю, знайшов потрібний будинок... І знову відчув кричущу невідповідність високих слів на візитці і суворих реалій життя. Всесвітня академія — і в сільській хаті? Це щось новеньке!.. І водночас було приємно від того, що дитячий будиночок стоїть на краєчку лісу, тож спілкування дітей з природою забезпечене.

Проте вивіски притулку ніде не було, і ця обставина дещо бентежила і навіть насторожувала.

Вийшла бабця, дізналася, хто потрібний, і мовчки пішла до низенької халабуди в глибині подвір'я, котрої я зразу й не помітив. За хвилину повернулася:

— Зараз вийдуть.

Президент мали пом'яте зі сну обличчя, проте були сама гостинність. І от я через малесенький коридорчик і таку ж кухоньку потрапляю до кімнатки, за котрою є ще одна кімнатка — все мініатюрне, наче в країні ліліпутів, і... жалюгідне. У цьому вузькому проміжку помічаю двох дівчаток-підлітків, саме отих, що вчора снували навколо плаката.

Турилін був ще не зовсім одягнений. Впали у вічі його ноги — вище ступень у суцільних червоних виразках.

Без усяких слів стало зрозуміло, що мої сподівання побачити гідно організоване життя в приватному притулку для дітей зазнають нищівної поразки. Запахло немилосердним милосердям, замішаним на окозамилюванні, а можливо, і на злочинах.

«Президент» витає в небесах

І все ж Турилін заходився розповідати про своє вистраждане дітище. Слів у нього було аж надто багато. Він їх кидав абияк, перестрибував з п'ятого на десяте. Тому, готуючи матеріал до друку і нічого в розповіді Олексія Дмитровича не міняючи, я все ж таки мусив вишукувати її у більш-менш хронологічному порядку і відкинути пишномовний словесний баласт.

— У 1996 році я продав у рідній Горлівці квартиру за півтори тисячі доларів і за ці гроші створив приватне підприємство «Всесвітня академія милосердя», зареєстрував його в Донецькому статутправлінні, одержав статус юридичної особи, а також придбав відеокамеру, і все це привіз із собою до Києва.

— Ви що, і дітей з Горлівки сюди привезли?

— В мене було понад десяток дітей (президент уникає конкретних цифр. — **Б. С.**), я їх привіз на поїзді, ще й попутних прихопив — разом дванадцять-тринадцять дітлахів. За їхні та мої гроші найняли дві квартири. А тут підкотився Васько — просто з тюрми. Я подумав: а чому б йому не стати моїм помічником? Та він довір'я не виправдав. Його люди з притулку мене пограбували, і відеокамеру теж поцупили. Ще й понаписували на мене різну брехню. Квартири накрилися, і я зостався голим та босим жебраком... Тепер я очікую Васька та його компанію на Майдані (очевидно, Незалежності. — **Б. С.**), голодними й завошивленими. Поки що їх не видно, але обов'язково з'явиться.

— У вас у списку, як ви свідчите, сорок дітей. Але де ж вони?

— Це в нас найбільше було сорок. А коли жили по проспекту Свободи і вулиці Фрунзе, то стало сімнадцять. Тоді були дві дівчинки тринадцятирічні. Так одна вже по кіосках ходила, здавалась... —Президент помітив, що я не розумію цього виразу, і спокійно пояснив: — Ну, проститутка. А Ліза, її подружка, не здавалася —совісті не вистачало...

«Якщо керівник притулку спокійно констатує ось такі, м'яко кажучи, відхилення від норми в поведінці своїх вихованців і цим обмежується, то який же він у бісової мами вихователь?» — подумалося мені тієї миті.

— ...Матеріально ми ще можемо допомогти, але в розумінні санітарії... У нас немає стільки місця, щоб перетримати всіх дітей і вберегти їх від «клею» (токсикоманії. — **Б. С.**)... Трьох чи чотирьох дітлахів ми за погану поведінку відправили в інші притулки. Вони мене не слухали, от ми їх і відправили. Вони повернуться, але вже іншими. Тепер же в нас зосталися ось ці дві дівчини, яких ви бачите, і три хлопчики в іншому будинку. Ми туди ще сходимо... Це в мене вже четвертий притулок у Києві. А найперший був на Заболотного, це Теремки-1. Саме там вошивих, брудних, обідраних дітлахів я привів у божеський вигляд і став функціонувати. Почав уже обростати зв'язками й зарубіжними гостями...

Далі Олексій Дмитрович вирішив трішки відкрити обставини, які змусили його покинути рідну Горлівку.

— Квартиру я продав через те, що ішла атака на мене. Аби уникнути смерті, довелося виїхати. Більше мене там ніщо не затримувало: мати померла, зведений мною міжнародний будинок милосердя вони (президент не уточнює, хто саме. — **Б. С.**) зруйнували і дуже швидко розтягли. Не дали завершити. Не встиг обкласти цеглою три поверхи...

— Він що, дерев'яний?

— Всередині дерев'яний, а знадвору — камінь.

Про цей будинок Турилін розповідає з таким натхненням, що переді мною розсуваються тісні стіни і підіймається низька стеля хижі, в якій сидимо, і я бачу будинок, що своїми вишуканими формами нагадує мавзолей Володимира Леніна, тільки стрункіший і цілковито білосніжний. Він складається з трьох поверхів, кожний наступний —менший площею, а над третім височіє невеличка вежа.

На фото: ось ця халупа і є всесвітньою академією милосердя.

— Для чого вона? — несміливо цікавлюсь.

— У цій вежі будуть телескопи, щоб спостерігати за зоряним небом!

«Он яка віра в людини!»

І тут президент теоретично обгрунтовує сенс власної діяльності:

— Об'єднати добрі, розумні сили на землі задля милосердя відносно знедоленого народу. Особливо щодо дітей. Милосердя кордонів не має. Тому слова «Всесвітня академія» свідчать про те, що я можу працювати на зарубіж. Такий мій статус.

Я, звісно, невдячний слухач, бо тягну свою лінію, намагаюся повернути фантазуючого президента на грішну землю:

— Так будинок же зруйнований! Про що ж тепер мова?

Олексій Дмитрович дивиться з докором:

— Дім милосердя буде! Можливо, під Києвом. Або в Криму. А, може, й на Кубані, бо я ж козачого роду!

Зізнаюся, в мене забракло духу заперечити. Мрія хороша — чому б і не помріяти?

А він продовжує:

— У наших школах діти марнують час. Знаю по собі: одинадцять літ просидів, а тепер майже все забув, ніяких дипломів не одержав. Школа не відчиняє двері життя, вона тримає людину у вузьких рамках підпорядкованості диктатурі. А мені хочеться чогось самобутнього, скажімо, общинного варіанту. Ідея створення дитячо-юнацької безкласової держави живе й досі, але ніхто не втілює її в дійсність, бо не знає, як саме! Тим часом необхідно творити розкріпачених дітей. Ось тому й задумав я будівництво міжнародного дому милосердя та зцілення дітей. А наші вихованці Вітя, Таня і Женя виготовили цей макет!..

І він показав дбайливо склеєний з пінопласту макет майбутнього сиротинця. В центрі — уже відомий білий «мавзолей», а на його флангах стоять один навпроти одного ще два довгі будинки. Разом вони утворюють подвір'я.

— Над подвір'ям влаштуємо прозорий дах. На перших поверхах цих чудових осель житимуть діти-інваліди, з одного боку — хлопчики, з другого — дівчатка. Вони легко виїздитимуть з осель на колясках...

Президент, очевидно, мене знову заворожив, бо я згадав його рідну Горлівку і її мешканку Віру Фесенко-Кобзаренко, доньку звичайного стрілочника. Під час німецької окупації ця самовіддана жінка з власної ініціативи організувала в селищі Шмідта притулок для 53 воєнних сиріт і до приходу Червоної Армії з допомогою інших жінок доглядала, годувала і, як могла, лікувала їх. А потім, коли притулок став державним, звільнилася з роботи і зникла з горизонту, загубилася. Через сорок років вихованці відшукали свою маму і щиро дякували їй за високий людський подвиг. Додам, що перед виходом на пенсію ця жінка працювала звичайною нянечкою в дитячому садку і не прагнула будувати міжнародних «мавзолеїв». І хоч від поїздки до Горлівки минуло тринадцять літ, ця висока сива жінка з очима-зірками не пішла у мою непам'ять. Бо вона й справді Мати.

Так це ж звичайний бомж!

Запитанням, чи часом не ведуть у притулку обліку грошових надходжень — просто для себе, щоб орієнтуватися, скільки й на що витрачено, ізсаджую президента з хмар.

— Знаєте, яка в нас система? Я стою з плакатом, діти — навколо мене. Мені подають, а діти бачать —скільки. Ось вам і контроль! Крім того, і совість не дозволяє. Через це я й досі жебрак. Тож діти — мені, я — дітям. Ділимося. Живемо так, аби не вмерти в цьому суспільстві.

Подумки дякую президентові за відвертість. І справді, відбувається своєрідний симбіоз: безпритульні діти дають жебракові моральне право виступати від їхнього імені, а він ставить на ще вищий рівень жебрацьку справу. В результаті всі вони перетворюються з бомжів на поважних квартиронаймачів. Одне слово, фірма з вибивання пожертвувань. Порятунок потопаючих — справа рук самих потопаючих.

— У вас же ціле господарство! — веду мову далі. — У Донецьку, самі казали, тримаєте квартиру за 57 гривень щомісяця, за цю врем'янку платите 45 доларів, за хату, де живуть хлопці, теж щомісяця викладаєте чималі гроші. А ще ж харчування, одяг і так далі. Тож треба розподіляти кошти. Та й чи вистачає їх?

— У Донецьку я не плачу — віддам хазяїну меблі, і він цим, думаю, задовольняться. А люди — гріх нарікати — жертвують. Один чоловік під Новий рік приніс двісті гривень і навіть свого прізвища не назвав. Ще один подарував п'ятсот гривень, правда, я не можу зняти їх з рахунку...

— Уже стільки часу розмовляємо, — нагадав я, —але досі не знаю, чи ви одружений і навіть скільки вам років.

Зізнаюся: мене таки вдарив у серце сам факт ночівлі президента в одному помешканні з вихованками.

— Народився 1944 року. Сім'ї вчасно не завів, тож зостаюсь холостяком.

Розпитую про дівчат. Тані — чотирнадцять. Вона з Теремків. Мати знущалася з неї, як тільки хотіла, а потім викинула на вулицю. Коли Таня залишила дім, мати ще більше запила, продала квартиру і зникла. Дівчина знає все: спецприймач і спецрозподільник, куріння та нюхання «клею», зґвалтування.

— Вона підійшла до мене з однією дівчиною. Здається, її звали Маша. Я тоді був бездомний, як і всі вони. Ночував з ними в парадках (у парадних під'їздах. —**Б. С.**). А потім кажу їм: «Дівчата, досить дурницями займатися! Давайте я постою (з плакатом. — **Б. С.**), позбираю (гроші. — **Б. С.**), наймемо квартиру, щоб узимку не валятися на бетоні... І ми найняли собі п'ятикімнатну квартиру в надії, що робитимемо притулок. Маша, правда, кудись поділась...

Звертаю вашу увагу, читачу, на ту легкість, з якою людина у розквіті сил говорить про своє жебрацтво —наче про якесь приємне, мало не почесне заняття. Президентові не соромно. Бо й справді, жебрацтво — це його спеціальність, яка непогано годує.

— ... А Женя, друга дівчинка, що зараз тут живе, має дванадцять років, теж нюхала «клей». Тепер же «клеєм» не займається — я її вберіг. Таня, правда, курить. Просить, щоб я повів її до лікарні і там закодував. Але я, як цілитель, цього не розумію.

Покликали дівчат, які гуляли надворі. Прийшли сірі, байдужі, сумні. А хіба не такими мають бути діти горищ, підвалів та інших пацючатників?

— Як тобі, Таню, тут живеться? — питаю.

— Нормально.

І на всі інші запитання відповіді лаконічні: «так» або «ні». Жодних емоцій. Жодної скарги. Все гаразд. Купаємось у тьоті Каті.

Правда, про прихід до Туриліна Таня розповіла детальніше:

— Ми ночували по «парадках» з Машею з Русанівки і хотіли до дитячого будинку. Знайшли Олексія Дмитровича, він дав нам по шість гривень — поїсти. Наступного дня зводив до кафе, і ми стали жити в його притулку. Тут нас годують, вчать себе обходити, чистити зуби. А один раз Олексій Дмитрович навіть купав нас у хвойній ванні...

Ніхто не вміє берегти таємниці так, як ущемлена обставинами немилосердного життя дитяча душа!..

Через десяток сільських будинків — відділення для хлопців. Звичайна хата, в якій зосталося тільки троє. Старший серед них Діма. Між іншим, з «метеликом» на чистій сорочці. Йому — чотирнадцять, він живе тут «за компанію», бо в нього є мама, і вона приходить сюди готувати їжу та прибирати. Правда, тепер немає —захворіла. Але Діма і без неї вміє приготувати вермішель по-флотськи. У нього все гаразд і він погодився відповісти на запитання кореспондента, якщо той не називатиме його прізвища.

З відповідей випливає, що харчі тут смачні і калорійні, притулок хороший, а до школи Діма, як і решта четверо, не ходить. Таня взагалі до жодного класу ще не ходила, і нічого.

Двоє інших хлопчиків — років по десять — великі конспіратори, навіть імена свої відмовилися назвати.

Через те, що всі мешканці притулку послуговуються виключно російською мовою, мене зацікавило питання: невже бродяжництво, бездомність та жебрування притаманні тільки росіянам? І я запитав білявого симпатичного хлопчика, хто ж він за національністю? Відповідь була несподівана:

— Я з Ашхабада!

Що ж, росіяни і в Ашхабаді залишаються росіянами.

Ах, як хочеться в політику!

— Нас уже не раз розганяла міліція, — нарешті президент переходить до проблем притулку. — Минулого року оголосили мене злочинцем, забрали дітей у наручники — і зробили це за вказівкою згори. Гнали нас за те, що приватні притулки незаконні. За три роки в Києві мене заарештовували з п'ятсот разів. Та й тепер убивають на ґрунті національному...

Турилін помічає моє здивування й підтверджує:

— Не дивуйтеся. От я спілкуюсь і пишу російською —значить, ненависний для міліції.

Столиця України, в якій українське слово на вулицях і в громадських місцях так само рідкісне, як польське чи німецьке, бомжеві з Донбасу видається занадто українізованою! З чого б це?

— Україна — це ж наче не Росія? — запитую обережно.

— Околиця Росії! — авторитетно відповідає. — Але я розумію будь-якого українця. І слава Богу, що вони не змішуються із «западенцями», які продавали Україну німцям!

Зрозуміло: якщо вже продавати, то тільки росіянам —нехай мають більший терен для соціальних експериментів, кочовищ та старцювання.

Незважаючи на нелюбов до нього міліції, Олексій Дмитрович не сумнівається у власних райдужних перспективах:

— Збираюся балотуватися в депутати Верховної Ради, а потім — і в президенти України. Ось такі маю максималістські устремління. Все подолаю і стану президентом, аби зрештою навести порядок, щоб гідру цю стоголову, щоб зло це мерзосвітне знищити раз і назавжди! — очі Туриліна виблискують, і я починаю вірити, що наша країна — демократична, адже навіть жебрак вважає реальним для себе поборотися за звання глави держави.

— Ось такий я чоловік! — каже самозакохано Турилін. — І тільки заради цієї мети зніму із себе непристойну групу, яку мені дали для компрометації, як шизофреніка параноїдальної форми. Я дію на користь знедолених, і сам я знедолений — без квартири та ще й на психіатричному обліку в Горлівці. Дисидент на все життя!

Після таких самовикриттів і до мене дійшло, що переді мною сидить не тільки президент «Всесвітньої академії», а й імовірний у майбутньому Президент України. Принаймні головне для одержання високої посади в Туриліна є: він відмовляє мешканцям заходу України в приналежності до українства і водночас хилиться до Москви. З нашим електоратом можна цілком упевнено прогнозувати йому прохідну кількість голосів.

Сьогодні ж у Туриліна великий клопіт. Господиня відмовила хлопчачому відділенню в гостинності. Тож діти мають узяти свої речі на плечі і забратися геть. Питаю: вкотре їм доводиться переїздити? Ніхто не пам'ятає. З пояснень зрозумів одне: більше двох місяців на одному місці їх не терплять.

— Куди ж ви тепер?

— Ех, якби нам якийсь покинутий піонерський табір або непрацюючий дитсадок знайти! — знову мріє Турилін. — От було б чудово!

Ех, дітки!.. Милі ви наші — забуті, недоглянуті, покинуті, безжально викинуті на узбіччя життя, віддані байдужістю державною в розпорядження обер-жебрака! Усі політики — від лівих до правих — кинулись у передвиборну бійку за ласий шмат влади, а подбати про вас, про ваші душі нікому. Такі зайняті державними клопотами люди, що майбутнього свого, зосередженого в теперішніх дітях держави, бачити не бажають! От і виходить, що, крім жебраків, зайнятися організацією вашого нормального життя вже й нікому.

Ну, коли так виходить, то подякуймо президентові Туриліну за утворений ним притулок. Якби не він, то ці дітлахи під демагогічне патякання можновладців мали б повне і нічим не обмежене право замерзнути під тином. А так вони не тільки подекуди живі — принаймні ті, котрих я бачив, — а й ситі, мають нічліг.

І все ж, якщо суспільство зацікавлене в тому, щоб із цих дітлахів виросли не бомжі, не жебраки, не проститутки і не бандити, а нормальні громадяни України потрібних суспільству професій, то нині саме час рятувати їх від безпритульності, від бездоглядності, а також і від ось таких президентів, як Турилін. Для всіх нас буде краще, коли ця нездорова людина виступатиме тільки від свого імені.

Ми можемо як завгодно ставитися до комуністичного минулого, але мусимо мужньо визнати, що тоді жебраків та волоцюг було принаймні у стократ менше, а діти ходили до школи. І на всю Україну не було жодного жебрака, який би виступав у ролі законодавця у вихованні підростаючого покоління. А тепер, як бачимо, маємо й такого.

Позиція наших київських властей подвійно аморальна. Вони порожніми очима спостерігають за драмою цього притулку, не вживають жодних заходів, зате весь час, домагаючись щонайбільше влади, колотяться між собою. Спробуйте уявити собі, панове, що про вас можуть думати упосліджені діти з пацючатників та «парадок»!

Віра Костянтинівна з Горлівки починала не з того кінця, і в неї вийшло куди краще. Можливо, тому, що любила дітей, а не себе.

Мені хочеться, щоб кожен із власть імущих в Україні прочитав цей матеріал з почуттям власної провини і з бажанням негайно чимось допомогти цим та іншим знедоленим дітям.

P. S. ***Коли вже цей матеріал був написаний, деякі засоби масової інформації зчинили лемент. Мовляв, один з претендентів на папаху мав нахабство відремонтувати свою державну дачу та ще й за державний кошт! Невже в Україні є хоч один простачок, здатний повірити, наче всі інші претенденти на папаху свої державні дачі ремонтують за власні зарплати чи відпочивають у невпорядкованих? Як на мене, існує єдиний спосіб заспокоїти громадськість: це — передати відремонтовані хороми під сиротинець. Хто б і що не казав, а дитяча бездоглядність є клопотом державним, тож і жити всі безпритульні діти мають не в бомжівських клопівнях, найнятих жалісливими жебраками, а в світлих державних палацах. І за старшого там має бути новітній Макаренко.***

Дошка пошани

Не забуду рідний СЛОн...

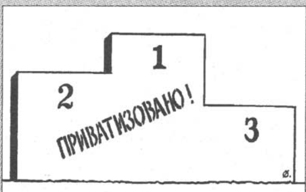
Читачу, а ти який мед любиш? Травневий? Липовий? А як щодо лютневого? Не куштував?!. Отож! У тебе з'явився шанс поласувати ним ще до парламентських березневих виборів. Тільки я прошу й попереджаю: з'явиться на порозі твоєї оселі молодик з майонезною баночкою у руках — не пручайся! Мерщій бери мед! А що це тобі, читачу, вибач на слові, пику скривило, наче бджола меду дала? Бери, кажу, бо не бджола дає, а партія надурняк подарунок пропонує. Партія «Реформи і порядок» — чув про таку? Знову ти кирпу вернеш — не віриш! А, до речі, і свідки є. Справжні. Весільні. І немало. Вони у день святого Валентина у київському центральному загсі стояли позаду молодих подружжів і на власні очі бачили, як партійні функціонери вручали ошелешеним молодятам презенти — баночки з медом.

Подейкують, що наступних вихідних до центрального загсу заявиться зі своїми скромними подарунками й інший партійний люд.

Скажімо, якийсь центральний комітет на позачерговому пленумі ухвалив такий весільний набір: молодій вручатимуть серп, молодому — молот, інший ЦК — імпортні унітази з палацу «Україна» на облаштування домашнього вогнища. Хтось підвезе балончики з неприродним газом, лопати, а хтось й притягне на налигачу живих слонів...

Нагороди знайшли своїх героїв

— Чув, нашим олімпійцям із нагородами не поталанило?

— Чому ж? Кучма отримав узбецький орден, антикорупціонер Дурдинець — зірку генерала армії, «ньювіндівець» Віктор Бечко та «аваліввець» Федір Шпиг — орден «За заслуги» III ступеня...

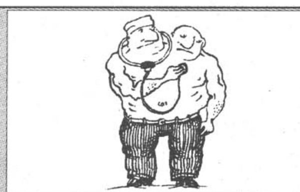
— Тю! То треба було цю команду і відправляти в Нагано!..

Будь здорова, і не кашляй!

Борис Єльцин, президент Росії:

— Ми за те, щоб Європа дихала на повні груди і західними, і східними легенями...

Від чергового: ***І не доведи господи підхопити старенькій двостороннє запалення. Бо тоді ліки прописує і шпигує уколами знаний терапевт дядечко Сем.***

На те й голова, щоб комір не злітав

Євген Марчук, екс-прем'єр міністр України:

— Пустовойтенку треба заборонити показувати себе по телевізору...

Від чергового: ***Чому ж? Показувати можна. Але з титром: «Без слів».***

Черговий по дошці
Вілен КАЙДАШ.

Люди ще сподіваються

Визначені Конституцією права на працю, зарплату, соціальний захист часто відверто ігнорують і влада, і роботодавці. Це підкреслив на мітингу в Києві, яким розпочалася всеукраїнська акція протесту профспілок, голова

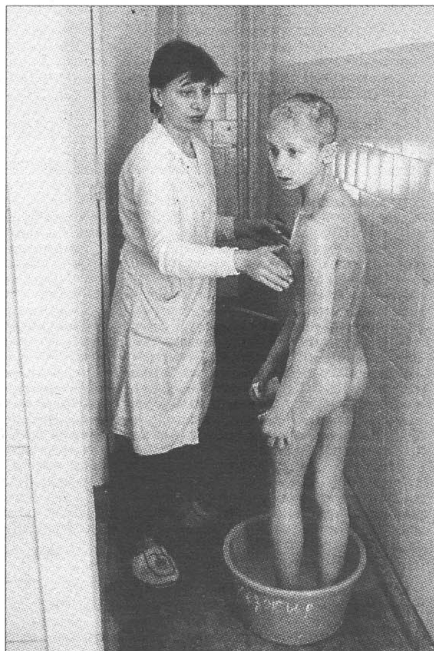

ФПУ Олександр Стоян, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

На думку лідера найбільшого профспілкового об'єднання України, трудова людина стала непотрібною державі. Страйкарі намагалися привернути увагу органів державної влади, місцевого самоврядування та роботодавців до найгостріших соціально-економічних проблем в Україні.

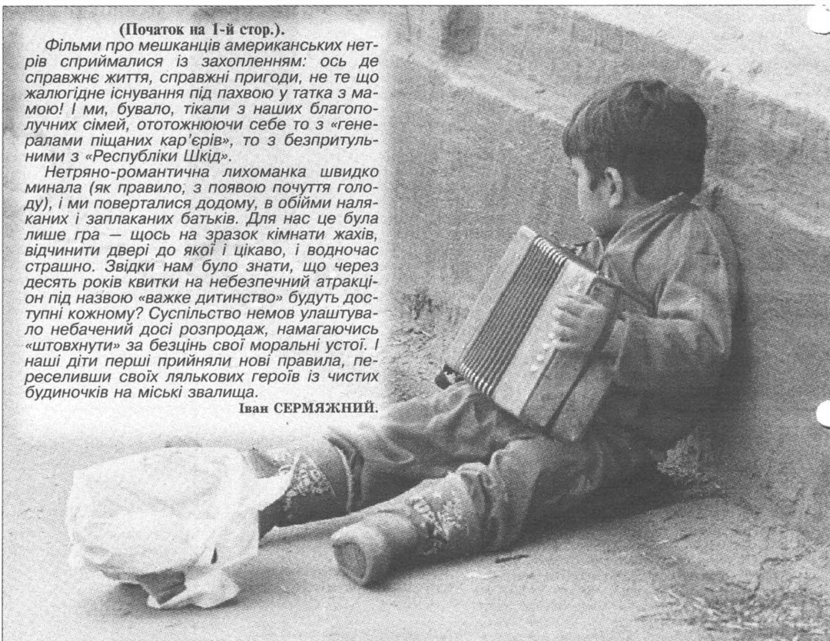
Вимоги учасників акції протесту були передані керівникам держави. Вже вкотре народ таки сподівається хоч на якісь зміни. Адже надія вмирає останньою.

Уроки непослуху

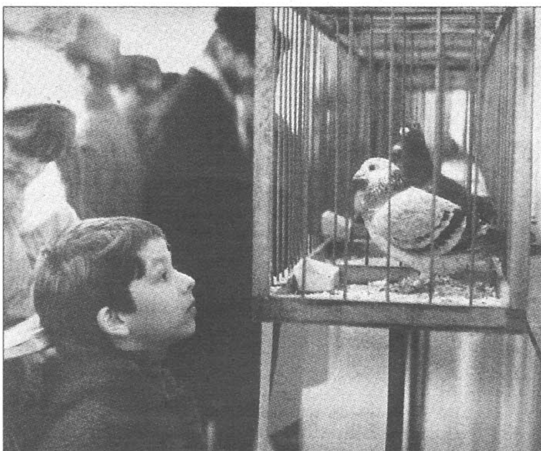

(Початок на 1-й стор.).

Фільми про мешканців американських нетрів сприймалися із захопленням: ось де справжнє життя, справжні пригоди, не те що жалюгідне існування під пахвою у татка з мамою! І ми, бувало, тікали з наших благополучних сімей, ототожнюючи себе то з «генералами піщаних кар'єрів», то з безпритульними з «Республіки Шкід».

Нетряно-романтична лихоманка швидко минала (як правило, з появою почуття голоду), і ми поверталися додому, в обійми наляканих і заплаканих батьків. Для нас це була лише гра — щось на зразок кімнати жахів, відчинити двері до якої і цікаво, і водночас страшно. Звідки нам було знати, що через десять років квитки на небезпечний атракціон під назвою «важке дитинство» будуть доступні кожному? Суспільство немов улаштувало небачений досі розпродаж, намагаючись «штовхнути» за безцінь свої моральні устої. І наші діти перші прийняли нові правила, переселивши своїх лялькових героїв із чистих будиночків на міські звалища.

Іван СЕРМЯЖНИЙ.

Надбання тижня

Галина СТЕБЛИК, журналіст

Продамо Росії цукор, а собі докупимо

Росія готова придбати 600 тисяч тонн українського солодкого піску за ціною 480—500 доларів за тонну. Про це ще раз зазначили у білокам'яній. У той самий час, як повідомили в Національній асоціації цукровиків, його собівартість становить 553 долари за тонну. Доставка до кордону кожної тонни обійдеться ще у 12—15 доларів. Зважаючи, що нині на внутрішньому ринку солодкі кристали йдуть по 640 доларів за тонну, підприємці вивозити до сусідньої держави буряковий цукор (а лише такий погодилася купувати Росія) не поспішають.

В асоціації цукровиків запевняють: аби уникнути дефіциту білих кристалів, доведеться закупити і додатково переробити 300 тисяч тонн тростинного сиропу. Цукор з нього хоч і не так смакує збідлілому вітчизняному споживачеві, проте коштуватиме навіть дешевше від бурякового.

Віктор ТЕРЕН, журналіст

Жертва тижня

ДЕУ — ого!

МАЙЖЕ одночасно Кабмін затвердив Порядок звільнення від акцизних зборів продукції вітчизняних автозаводів і схвалив постанову про обмеження за віком і вартістю автомобілів, що їх завозять на митну територію України. Безперечно, цей митно-тарифний сюрприз адресується авторам спільного україно-корейського проекту зі створення вітчизняної моделі легковика європейського зразка.

Отже, визначили параметри митної вартості автомобілів, які так чи інакше конкуруватимуть за обсягами продажу з автомобілями СП «АвтоЗаЗ—Деу». Як і годиться, від розміру мінімальної вартості автомобілів-конкурентів, від 80 до 60 відсотків. Автомобілі імпортного виробництва, яким виповнилося п'ять років і більше, наче прирівняли до життевого рівня «Таврій», бо завозити їх можна хіба що для розукомплектування або колекціонування. І зазначте: тільки особам з постійним місцем проживання в Україні, в крайньому разі — спадкоємцям. Тобто, як і було: тільки членам профспілки та учасникам Куликовської битви. Про старі «опелі», «форди», «тойоти» та інші іномарки за 2—5 тисяч доларів можна забути. А рекламний ролик «Деу-ВО! на часі замінити на ролик з «Деу-ОГО!». Цей вигук більш влучно характеризує ситуацію, коли імпозантна Корпорація обіцянками-цяцянками ставить на коліна презентабельний Уряд, примушуючи його наставити роги своєму народові. Пільговий режим оподаткування інвестиційних проектів — подарунок Корпорації, списання 80-мільйонного боргу АвтоЗазу перед бюджетом — сувенір. Корейсько-українська модернізована «Таврія» вартістю до чотирьох тисяч доларів — жертва народу, бо, по суті, Кабінет міністрів пересаджує його на трамвай. Залицяльники обіцяють 250—300 тисяч автомобілів на рік. Корпорація обіцяє не менше, як панянка на виданні. Тим часом створює на території держави свого залицяльника-кавалера потужну дилерську мережу, мобілізує для розв'язання власних корпоративних інтересів банківську систему. Найбільш тверезі спостерігачі стверджують, що легковика європейського зразка в Запоріжжі не створити, бо, крім технологій та інвестицій, потрібні ще партнерські стосунки між корейською корпорацією та українським урядом, які не шокуватимуть Європу. Тим часом Комісія Європейського союзу вже схарактеризувала україно-азіатський контакт як рафінований протекціонізм, який суперечить угоді про партнерство та співробітництво з ЄС.

До речі

Статутні документи україно-корейського спільного підприємства «Daewoo-АвтоЗАЗ» з випуску легкових автомобілів на потужностях у Запоріжжі буде підписано наприкінці лютого.

Про це повідомив агентству «Інтерфакс-Україна» заступник генерального директора заводу Микола Ластовецький.

За його словами, передбачається, що вже у другій половині квітня з конвеєра зійде перший автомобіль — модернізована «Таврія» —ЗАЗ 1102. Модернізація передбачає до 200 конструктивних заходів, спрямованих на принципове поліпшення якості автомообіля, починаючи з естетики салону до збільшення потужності.

Згідно з попередніми розрахунками до кінця року в рамках СП планується виробити близько 40 тис. «Таврій», які буде поставлено на внутрішній ринок. Вартість нової машини становитиме 3,5—4 тис. доларів.

Факт тижня

РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ на 1 лютого 1998 року — 2,5%

Рівень безробіття в Україні на 1 лютого 1998 становив 2,5%, а кількість громадян, не зайнятих трудовою діяльністю, але перебувають на обліку в службі зайнятості — 722,3 тис. осіб.

Порівняно з 1 січня 1998 року, загальна кількість осіб, які перебувають на обліку в службі зайнятості, збільшилася на 6,6%.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в Держкомітеті статистики України, з загальної кількості безробітних 461,5 тис. — жінки, 149,4 тис. чол. — особи, які потребують спеціального соціального захисту.

Середній розмір грошової допомоги по безробіттю в січні 1998 року становив 37,5 грн. (близько $20).

Баєчка про Кулика

Послухайте, багаті і голото:
Один Кулик очолював
болото.
Болото це було
інформаційне,
в нім шепотів новини
Очерет,
та так, що жодна новина
«провокаційна»
не зачіпала керівних
планет.
Аж навесні, коли зацвів
щавель,
в болоті оселився Журавель.
Він підіймався над
трясовиною
й усім повідомляв:
«Курлик!.. Курлик!..»,
і це було такою дивиною,
що від страху аж щулився
Кулик.
Одного дня на вісті
Журавлині
Грім відгукнувся із
височини,
і враз, хоч і не личить
це мужчині,
зганьбив Кулик з переляку
штани...
Тому й відлучив Журавля,
босота,
він від інформаційного
болота,
в якому знов, який вже тут
секрет,
новини мляво шепче
Очерет.

Андрій ЧОРНОУС.

Галина КВІТКА, «Голос України»

Нова сорочка для мирного атома, обіцяють, стане гамівною

Сподівання тижня

Схвалений «великою сімкою» план першочергових заходів щодо перетворення зведеного над залишками четвертого реактора Чорнобильської АЕС саркофага в екологічно безпечний об'єкт передбачає надання Україні 780 мільйонів гривень протягом найближчих 8—9 років.

Про це йшлося в м. Славутичі на церемонії передачі Україні представниками консорціумів Німеччини, Бельгії та США їхніх програм розв'язання проблем горезвісного енергоблока. Найприйнятнішу технічну пропозицію буде визначено таємним голосуванням членів спеціально створеної тендерної комісії впродовж місяця. Компанія-переможець входитиме разом із співробітниками ЧАЕС до групи управління проектом і виступатиме офіційним консультантом з проведення відповідних робіт.

... Наприкінці 1986-го, коли об'єкт «Укриття» уводили в експлуатацію, здавалося, некерований мирний атом приборкано. Може, не назавжди, але років на 40—50 напевно. Та незабаром було зафіксовано «сплески» радіації — відомо ж бо, споруду зводили поспіхом, за допомогою дистанційного керування технікою. Конструктивні зміни вносили навіть у процесі роботи.

За словами голови тендерного комітету заступника міністра енергетики Геннадія Ярославцева, хоча роботи щодо перетворення саркофага в екологічно чистий об'єкт не припинялися впродовж дванадцяти років, до цілковитої безпеки ще далеко.

Реалізація цього міжнародного проекту обіцяє хоч ненадовго забезпечити «Укриттю» «стаціонарне життя», щоб тим часом вирішити, що з ним робити далі.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Гримаси таємного голосування

Коментар тижня

КОМІТЕТ з Державних премій України імені Тараса Шевченка назвав основних пошукачів цієї високої відзнаки за 1997 рік. Ними стали письменник Роман Андріяшик, композитор Микола Дремлюга, художниця Тетяна Яблонська, художній керівник і головний диригент капели «Думка» Євген Савчук та група митців — Марія Литовченко (у співавторстві з Іваном Литовченком), Володимир Пасивенко й Володимир Прядка в номінації «Народне та декоративно-прикладне мистецтво». А коли взяти до уваги, що рішення Комітету остаточне і жодній ревізії не підлягає, то це і є нові лауреати Шевченківської премії. Президент України своїм указом, який з'явиться напередодні березневих Шевченківських днів, лише узаконить рішення Комітету.

«Ми абсолютно вільні у своєму виборі, — ще раз наголосив голова Комітету Володимир Яворівський, відкриваючи обговорення кандидатур, допущених до третього туру. — Нас мають вести лише совість і мистецький смак». Безперечно, що таємним голосуванням віддано перевагу найдостойнішим. Хоча абсолютна більшість митців, допущена до заключного туру, також заслуговує високої відзнаки. Однак цього разу фортуна від них відвернулася. Та чи варто кивати лише на фортуну?

Скажімо, в номінації «Твори для дітей та юнацтва» пошукачами премії виступали художник Анатолій Базилевич (хто з нас не знає його ілюстрацій до безсмертної «Енеїди» Котляревського!) і народознавець Василь Скуратівський. Уже в процесі обговорення симпатії членів Комітету вочевидь розділилися. Володимир Яворівський слушно закликав своїх колег до розумного компромісу, бо з такого «мистецько-естетичного», а ще більше — «цехового» протистояння не матимемо зиску ніхто. Так воно, зрештою, і сталося. Ніхто з претендентів не набрав три чверті потрібних голосів. Правда, на початках засідання хтось запропонував поділити премію в тій чи іншій номінації. Мовляв, премій мало, а талантів багато. Але Володимир Яворівський категорично виступив проти такого «касетного» продукування лауреатів. І до його голосу прислухалися.

Але та сама «цехова» непоступливість не дала змоги присудити і Малу Державну премію, що взагалі неприпустимо. Адже для того і запровадили позаторік цю номінацію, щоби підтримувати молоді таланти. Однак солістам-танцівникам Національної опери Ользі Нагорній і Михайлові Дідику забракло лише два (!) голоси. Звісно, не міг реально претендувати на Малу Державну премію і скульптор Богдан Мазур, за якого було подано вісім голосів.

Та, мабуть, найприкріше сталося в номінації «Літературо- та мистецтвознавство», де на Шевченківську премію претендували три достойні вчені: Григорій Грабович, Дмитро Степовик і Юрій Шерех (Шевельов). Кілька років тому останній уже значився у списках пошукачів цієї високої відзнаки. Але за кандидатуру поважного вченого навіть не голосували. З ідеологічних міркувань. Таким упередженим ставленням, як хтось слушно тепер зауважив, ми не тільки образили людину зі світовим авторитетом вченого, а й нашу науку. Здавалося б, нинішній Комітет виправить цю прикру помилку. Але надто вже декотрим хотілося поставити вище працю Дм. Степовика «Історія української ікони X—XX століть», яка, безперечно, також має непересічне значення в нашій культурі. Таке «перетягування каната» призвело до того, що ніхто з обох претендентів не потрапить до списку нових лауреатів. Принаймні цього року.

Володимир Яворівський не раз наголошував про демократичні, прозорі засади вибору найдостойніших. І ми, журналісти, переконалися, що це справді так. Але все-таки не обійшлося без естетичних і цехових амбіцій, а то й політичних. Чи не тому Богдан Ступка після оголошення результатів голосування кинув репліку: «Як можна голосувати проти кандидатури Шевельова, не прочитавши його жодного рядка».

Не хочу накидати комусь свою думку, але все-таки у таких випадках має брати ініціативу в свої руки якщо не голова Комітету — бо його відразу звинуватять в авторитарності, то президія неодмінно. Звісно, лімітовано, скажімо, в одній-єдиній номінації, щоби віддати кесарю строфи або кольору — кесареве. І не нарікати на самих себе, як то сталося цього разу.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ,
«Голос України» (з Тбілісі)

Переговори, розслідування і... терор тривають

Учора в Грузії тривали переговори влади з групою терористів, прибічників екс-президента Звіада Гамсахурдія, що напали на штаб-квартиру місії військових спостерігачів ООН у центрі Зугдіді й викрали чотирьох оонівців. Міністр держбезпеки Джемал Гохокідзе заявив: робиться все для того, щоб вийти із ситуації, яка склалася, мирним шляхом.

Терористи висунули три вимоги: зустріч Едуарда Шеварднадзе з представниками уряду режиму Гамсахурдія, виведення російських військ із території Грузії і звільнення так званих політув'язнених. Однак терористи відкидають свою причетність до замаху на Едуарда Шеварднадзе.

А в Тбілісі відбулася прес-конференція міністра внутрішніх справ Грузії Кахі Паргамадзе, міністра безпеки Джемала Гахокідзе і генерального прокурора Джамлета Бабілашвілі. Вони повідомили, що за підозрою в причетності до замаху на Е. Шеварднадзе затримано тринадцять осіб і ще семеро — перебувають у розшуку. Усі, хто брав участь у замаху, є прибічниками екс-президента і практично всі — мешканці Зугдідського району в західній Грузії.

Генеральний прокурор заявив, що зараз головне завдання слідства — «затримати всіх терористів, що брали участь у замаху на президента Грузії, і з'ясувати, хто стоїть за ними». Відповідаючи на запитання, на якій саме стадії «російська» і «чеченська» версії замаху, Джамлет Бабілашвілі сказав, що версій у розробці все ще багато. Серед них і дві назваві. Але говорити про них відкрито відмовився.

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України»

Послідовник Неру та учень Індіри Ганді

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР Індії Індер Кумар Гуджрал прийняв остаточне рішення балотуватися на очікуваних у лютому—березні позачергових виборах до нижньої палати парламенту республіки. Це «міні-сенсація». Як і вибір ним партії підтримки.

Індер Кумар Гуджрал став прем'єр-міністром минулого року. Ситуація у країні була непроста: загострилися особисті взаємини між главою правлячої коаліції Х. Д. Деве Говдою і головою Конгресу (І) Сітарамом Кесрі. Коаліція «Об'єднаний фронт» мала меншість у парламенті і трималася на плаву лише завдяки підтримці Індійського національного конгресу (І). Що таке загострення взаємин перших осіб держави, нашому читачеві пояснювати не треба. У підсумку з'ясувань на кшталт «а ти хто такий» конгресисти «перекрили кисень» «Об'єднаному фронту», проголосувавши у нижній палаті за вотум недовіри кабінету міністрів.

Для врегулювання конфлікту уряд «здав» прем'єра. І після тривалих дебатів вибір припав на Індера Кумара Гуджрала, тим більше, що на відміну від його попередника, у нього за плечима були півстоліття в політиці і величезний дипломатичний досвід. До обрання главою уряду він обіймав посаду міністра закордонних справ.

Та це справи минулорічні. Щодо нинішньої ситуації, то на початку передвиборних перегонів керівний комітет альянсу 14 центристських, регіональних і лівих партій «Об'єднаний фронт» висловився на відмову нинішнього глави індійського уряду брати участь у виборах через проблеми, що виникли між главою кабінету і керівництвом цього політичного об'єднання. Однак прем'єр вирішив «самостійно» балотуватися на виборах, домовившись про підтримку з «Акалі дал», котра не лише не входить до «Об'єднаного фронту», а й уважається в його колах партією, що «проповідує релігійний розбрат».

До речі, останнє рішуче відкидалося Гуджралом під час його першого передвиборного мітингу у Джалландхарі, на якому глава індійського уряду висловив рішучість суперничати на виборах у своєму окрузі як із представниками партії «Індійський національний конгрес» (І), так і з кандидатами від індуїстської «Бхаратія джаната парті».

До останнього часу індійський прем'єр мав репутацію людини, в котрої практично не було ворогів. Усі визнають його талант дипломата, широкі знання ерудита і здатність за будь-яких обставин порозумітися з опонентом. При цьому він зовсім не палкий оратор — негучний голос і плавні рухи. Багатьом він видається м'якою людиною. Однак у ньому приховано енергію і волю, стиснуту в пружину. І події останнього тижня це доводять.

За словами І. К. Гуджрала, він «продовжує політику, почату Дж. Неру», а своїм першим політичним наставником вважає Індіру Ганді.

Майже два роки тому почалася активна реалізація «доктрини Гуджрала» — пошук компромісних шляхів для розв'язання проблем Індії, котрі пов'язані з південноазіатськими країнами. Особистим успіхом дипломатії Гуджрала вважають проведення в Делі конференції міністрів закордонних справ країн—членів Руху неприєднання. І, зрештою, особливої згадки варті кроки, здійснені І. К. Гуджралом для нормалізації індійсько-пакистанських відносин. Завдяки йому МЗС двох країн приступили до пошуку шляхів для встановлення добросусідських зв'язків та усунення п'ятдесятилітньої ворожнечі.

Приймаючи пост глави індійського уряду, І. К. Гуджрал зберіг за собою керівництво зовнішньополітичним відомством. Чи те ще буде, якщо він увійде і до парламенту країни, куди його неодноразово обирали до 1976 року.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

Лондон без дощу й туману

Враження

— СКІЛЬКИ років ви працюєте журналістом? — поцікавилася в лондонському аеропорту Хітроу молода леді з британської міграційної служби. Я, трохи здивувавшись, відповів: — Десь понад п'ять... — Тоді навіщо вам навчальні курси? — наступне запитання теж було несподіваним. Хоча зрозумілим —б'юся об заклад: пані з Хітроу не знає про ленінський заклик щодо «Учитися...» (для чого я і приїздив на два тижні до Reuter Foundation), але вона свідома, що має бути бар'єром для численних бажаючих попрацювати у привабливій Англії.

Це — перше враження від туманного Альбіону. До речі, одне з інших вражень — цілковита відсутність отих знаменитих туманів та дощів, п'ятнадцять градусів плюс посеред зими і, відповідно, проліски в лісі неподалік британської столиці...

Сам Лондон — величезний восьмимільйонний мурашник — дивує багато чим. Класичний набір тамтешніх див загальновідомий: «Біг Бен» та комплекс споруд парламенту, величезний собор Сент Поль, Букінгемський палац, Вестмінстерське абатство, Пікаділлі, кінна королівська гвардія на Вайтхоллі, двоповерхові омнібуси, чудернацькі кеби (себто таксі), лондонська фортеця та знаменитий баштовий міст, три з половиною тисячі пабів... Ну й, звичайно, такі дивні для переважної більшості світу речі, як лівосторонній дорожній рух, вимір відстані ярдами, а, скажімо, пива — пінтами та півпінтами.

Щодо руху. Те, що він у Лондоні лівосторонній, — ще нічого. Зрештою, там, де він інтенсивний, пішохід, перед тим, як перетнути вулицю, обов'язково прочитає вибиті на асфальті нагадування, у який бік слід подивитися, аби не потрапити під автомобіль. Але найбільше вражає, як піші лондонці нехтують сигналами світлофорів і лізуть прямісінько під колеса, використовуючи найменшу шпарину у щільному транспортному потоці. Куди там Києву! І це тоді, як водії у британській столиці особливою обережністю щодо пішоходів теж не відзначаються. Та найдивніше за всього цього — жодних нервових автомобільних сигналів і мінімум інцидентів. Принаймні, мені довелося спостерігати лише один, і то, скоріше, кумедний: на перехресті величезний омнібус зіткнувся з... велосипедистом. Без наслідків, лише обмін взаємними «люб'язностями».

До речі, переважна більшість лондонських омнібусів не має задніх дверей. На їхньому місці — просто відкритий майданчик. Отож городяни заходять і виходять (ні — застрибують і вистрибують!) не лише на «офіційних» зупинках, а й біля світлофорів, у заторах та інших «зручних» місцях. Картину столичного дорожнього руху доповнюють численні кеби: за сигналом клієнта вони зупиняються у найнесподіваніших, на погляд з боку для інших учасників дорожнього руху, місцях. Словом, скажена круговерть.

Інше враження — лондонські ціни. Дуже, як казав відомий сатирик, смішні! Чашечка кави за фунт (приблизно три гривні), пінта пива (0,47 літра) у пабі за два з половиною фунти... Ну й, відповідно, так само все інше. Лондон, стверджував у спеціальному репортажі перший канал Бі-Бі-Сі, за ціновим показником посідає десяте місце у світі. До речі, третє — за Москвою.

Хоча лондонцям що: які ціни, такі й заробітки. Чи навпаки. Вони ходять у свої три з половиною тисячі пабів, їздять у кебах (п'ятихвилинна подорож коштує фунтів шість), снують численними магазинами по Оксфорд-стріт — найбільшому торговельному районі столиці. А ще складається враження, що переважна більшість мешканців столиці понад усе полюбляє читати газети: у метро, в омнібусах, у будь-якому зручному місці. Що ж читають лондонці?

Найтиражніша британська газета — «The Sun», яка має звичайний наклад три мільйони (не дільний — чотири), — напівбульварного спрямування. Інакше кажучи —таблоїд. Скандали, напівроздягнені дами, пікантні історії... Звичайно, трохи політики. Втім така націленість на «несерйозні» сенсації — особливість усієї британської преси.

З перших сторінок досі не зникають портрети загиблої влітку принцеси Діани. Нещодавно — вибух: перше після трагедії інтерв'ю Мохамеда Аль Файєда, батька Додді, де він переконує, що паризьку катастрофу влаштовано зумисне, і заявляє, що Діана й Додді були заручені... Наступного дня газети із захопленням розповідали: соліст поп-групи «Чумба-вамба» на світській вечірці вилив відро крижаної води на голову заступника прем'єра Блера Джона Прескотта — просто «як акт класової боротьби». Прем'єр-міністр Тоні Блер мав необережність привселюдно розцілувати дружину: «Як романтично, Тоні», — кепкує преса над демонстрацією сімейної ідилії й тут-таки видає низку пікантних фактів про сімейні справи інших мешканців Даунінг-стріт — штаб-квартири уряду: той одружився з колишньою дружиною свого колеги, у того діти позашлюбні, а той має певні справи із секретаркою... Це — найголовніші для центральної британської преси події, вони на найпрестижніших місцях. А короткі повідомлення про розвиток іракської кризи, візит того-таки Блера до США, замах на Едуарда Шеварднадзе тощо — десь далі. Та й телеканали значно більше уваги приділяють соціальній тематиці та розважальним програмам, аніж політиці.

І логічно: це значно цікавіше, аніж чути, як державні мужі поливають один одного помиями з екранів телевізорів або зі шпальт підконтрольних газет. Мабуть, здорове й багате суспільство цього не потребує, це — ознака хворих. Хоча в Англії і є непримиренні політичні опоненти, тут немає стільки політичного бруду, як у деяких інших державах.

Щодо політики, то, скажімо, прем'єр-міністр Тоні Блер повинен щосереди приходити до Палати общин британського парламенту для півгодинного «допиту», так званого часу запитань. Випала нагода там побувати: надзвичайно цікаве й емоційне видовище! Гострі запитання про будь-що: Ірак, податки, будівництво, охорону здоров'я, Північну Ірландію... Торі атакують, Блер відбивається, зал гуде — то схвально, то обурливо. Треба віддати Блерові належне — цілковита компетентність, переконливість, красномовність, дотепність. Британці можуть своїм прем'єром коли не пишатися, то принаймні його поважати. Щодо парламенту: кожен, хто заходить до залу засідань, має обов'язково нахилом голови привітати головуючого, а якщо хтось у цей час виступає, то там прийнято почекати біля входу закінчення промови, а вже потім пройти на своє місце.

Якось один досвідчений дипломат, розмірковуючи про справи європейські, зазначив: Англія — це не зовсім Європа, вона завжди тримає дистанцію... Можливо, слід сказати по-іншому: англійці бережуть свої специфічні традиції, і це виявляється в усьому, у дрібницях і значних справах. Ярди, пінти, лівосторонній рух, чудернацькі кеби й омнібуси, паби, поведінка в парламенті, справді обережна щодо континенту політика, досить консервативний одяг молоді — це теж традиції, культура нації. І, мені здається, що чудово, коли воно проявляється так зримо, як в Англії.

На знімках: всередині станції метро «Бейкер стріт»; Фліт-стріт — одна з центральних лондонських вулиць.

Фото автора.

Перший — на профі-рингу

Наш славний земляк, олімпійський чемпіон Атланти-96 з боксу у суперважкій категорії Володимир Кличко здобув перший титул і на професіональному рингу.

У поєдинку з 28-річним американцем Маркусом Магінтайром за звання інтерконтинентального чемпіона (версія WBC) у німецькому місті Штутгарті молодший від нього на сім років киянин здобув незаперечну перемогу.

До цього обидва суперники провели по п'ятнадцять рейтингових боїв і в усіх вигравали.

Що ж, ми щиро вітаємо нашого славного земляка! І, зрозуміло, чекаємо на нові блискучі перемоги Володі і його брата Віталія.

На знімку: інтерконтинентальний чемпіон із Києва Володимир Кличко.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Олімпійський кур'єр

Шорт-трек. Жінки. 500 м. Ані Перро (Канада). Чоловіки. Естафета. 5000 м. Канада.

Гірські лижі. Жінки. Гігантський слалом. Дебора Компаньоні (Італія).

Ковзани. Жінки. 5000 м. Клаудіа Пехштайн (Німеччина).

Лижі. Жінки. 30 км. 1. Юлія Чепалова (Росія)... 8. Ірина Тереля-Тараненко (Україна).

Лижне двоборство. Норвегія.

Хокей. Півфінал. Чехія — Канада. 2:1 (основний час —1:1, овертайм — 0:0, штрафні кидки — 1:0).

***

Легка атлетика. Стокгольм. Кенієць Даніель Комен встановив світове досягнення на дистанції бігу 5000 м — 12 хвилин 51,48 секунди.

Футбол. Товариські матчі. Греція — Росія. 1:1. «Динамо» (Київ) — «Вісла» (Краків, Польща), 2:1 (Шевченко, Михайленко).

Можливе жеребкування

Ми вже публікували скорочений варіант календаря змагань у четвертій відбірковій групі футбольного чемпіонату Європи-2000. Тепер пропонуємо вашій увазі повний варіант розкладу ігор:

5.09. 1998 року (субота). Вірменія — Андорра, УКРАЇНА — РОСІЯ, Ісландія — Франція.

10.10 (субота). АНДОРРА — УКРАЇНА, Росія — Франція, Вірменія — Ісландія.

14.10 (середа). УКРАЇНА — ВІРМЕНІЯ, Франція — Андорра, Ісландія — Росія.

27.03. 1999 року (субота). Андорра — Ісландія, ФРАНЦІЯ — УКРАЇНА, Вірменія — Росія.

31.03 (середа). УКРАЇНА — Ісландія, Росія — Андорра, Франція — Вірменія.

5.06 (субота). УКРАЇНА — Андорра, Франція — Росія, Ісландія — Вірменія.

9.06 (середа). Андорра — Франція, Росія — Ісландія, ВІРМЕНІЯ — УКРАЇНА.

4.09 (субота). УКРАЇНА — ФРАНЦІЯ, Ісландія — Андорра, Росія — Вірменія.

8.09 (середа). Андорра — Росія, ІСЛАНДІЯ — УКРАЇНА, Вірменія — Франція.

9.10 (субота). Франція — Ісландія, РОСІЯ — УКРАЇНА, Андорра — Вірменія.

Повторюємо, цей календар ще не остаточний. Адже ісландці бажають зіграти з вірменами не 10 жовтня, а в серпні. Реакція Росії на таке перенесення різко негативна. Якщо УЄФА, яка ще має затвердити цей розклад ігор, не візьме до уваги позицію росіян, а стане на бік ісландців та вірмен, тоді календар матчів у четвертій відбірковій групі буде оприлюднено лише 20 березня. В такому разі розклад буде визначено за допомогою... жеребкування.

В. Б.

Василь БУКОВИНСЬКИЙ, *журналіст*

Золота медаль зігріває всіх

У Болгарії — бум захоплення лижним спортом. Спалахнув він після перемоги Катерини Дафовської в Нагано. Цю подію досі обговорюють на вулицях і в магазинах, на роботі і вдома. А в маленькому містечку Чепеларе кожний мешканець почувається героєм. Коли не Олімпіади-98, то Болгарії — це вже точно. Адже 22-річну Катю тут знають усі.

Особливо тішить земляків патріотизм дівчини. Річ у тім, що на здібну біатлоністку веже давно звернули увагу тренери Туреччини. До Чепеларе приїздили емісари з сусідньої країни й умовляли Дафовську переїхати до Туреччини. Принадою була пропозиція робочого місця в одному із закладів на Босфорі з платнею від 1000 доларів. Коли зважити, що середня зарплата в Болгарії не перевищує 50—60 доларів, то можна зрозуміти спокусу, з якою довелося боротися Катерині. Переміг патріотизм, хоча, за словами матері олімпійської чемпіонки, вона довго вагалася, бо в неї не складалися стосунки з болгарською федерацією, довелося поміняти тренера. Щоправда, й новому тренерові Каті — Борану Хаджієву обіцяли в Туреччині роботу з платнею десь близько 1000 доларів. Та все залежало від Дафовської. Вони вирішила не залишати Болгарію.

І тепер восьмимільйонна держава вдячна за це Катерині. Президент НОК Болгарії Іван Стоянов навіть запропонував, щоб країна запросила до себе одну з наступних зимових олімпіад. Багато хто вважає, що ця ідея — не маячня.

Адже зимові бази у Пампорові, Боровці, Банську цілком відповідають міжнародним вимогам. Сюди приїздять лижники з Австрії, Англії, Німеччини, Росії. Звичайно, їх приваблюють не тільки траси різного ступеня складності, а й ціни. Проживання у готелі, харчування, прокат лиж, лижного спорядження і костюма набагато дешевший, аніж у гірськолижних центрах західних країн. Недаремне на зимових курортах Болгарії існує негласно подвійна шкала цін — для іноземців і для болгарів. З готелем усе зрозуміло — у нас також різні ціни для своїх, «есендівців» та іноземців. А от з харчами...

Якщо ви заговорите з акцентом у барі чи корчмі, заплатите за смажену картоплю, кебабче (люля-кебаб) і пиво вдвоє більше, ніж болгарин. Чай, кава, десерт у приватних ресторанчиках, що притулилися біля гірськолижних трас Пампорова, Боровця, для іноземців також удвічі дорожчі. Та «чужинців» такі ціни ще не лякають. Тому власники харчевень вирішили «качати» з гостей країни надприбуток, і в січні ціни поповзли вгору. Для болгарів так само. Це обурило міністра торгівлі Болгарії, який з родиною приїхав покататися на лижах до Пампорова. Якщо традиційне кебабче раніше коштувало від 800 до 1000 левів, то тепер міністр побачив ціни до 5000 левів (близько 5 гривень). І він звернувся до поліції. Адже на приватника урядовець вплинути не може...

Хоча нерозумна цінова політика може й зашкодити туризмові в Болгарії. Адже в сусідній Туреччині плата за готель уже нижча, ніж у Болгарії, а власники ресторанів не поділяють публіку на «своїх» і «чужих». Та й сервіс у багатшій Туреччині ліпший, аніж у сусідів.

Щоправда, турки не мають своїх олімпійських чемпіонів у зимових видах спорту. А в Пампорові власники готелів, ресторанів, прокатних пунктів і підйомних споруд вже потирають руки. Адже на батьківщину олімпійської чемпіонки Каті Дафовської (а Пампорово за п'ять кілометрів від Чепеларе) любителі лиж із західних країн поїдуть залюбки.

До речі, фірма «Альпіна» вже зробила кілька рекламних знімків нової олімпійської чемпіонки. В атаку на Катю Дафовську та її співвітчизницю Павлину Філіпову, котра посіла 4-те місце в Нагано у тій самій дисципліні, що й чемпіонка, рушили представники відомих фірм, які виготовляють зимові спортивні товари. Їхні рекламні пропозиції дуже привабливі й щедрі.

Одне слово — Дафовська не повинна шкодувати про те, що не поїхала до Туреччини. За олімпійською славою до неї поспішає й добробут. Катя вже отримала ключі від квартири у столиці, грошові премії від спонсорів, а попереду — співробітництво з рекламними агентствами й спортивними фірмами...

А промені від олімпійської медалі гріють душі болгарів і породжують мрії про прийняття зимової Олімпіади в Боровці, розташованому біля підніжжя Ріли.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Андрій МЕДВЕДЄВ: «Я граю за молоду країну»

Навіть олімпійські події в Нагано не відвернули увагу від події, яка принесла так багато радості прихильникам спорту в нашій країні. Маю на увазі блискучу перемогу національної збірної України в матчі Кубка Девіса над тенісистами Данії — 3:2. Чудово зіграла вся наша команда, її лідер Андрій Медведєв. А кульмінацією матчу став парний поєдинок, у якому Андрій разом із Дмитром Поляковим грав проти Кеннета Карлсена і Фредеріка Фетерлейна.

Драматичний двобій тривав майже п'ять годин і завершився перемогою господарів — 3:2. Хоча вони в процесі зустрічі поступалися — 1:2.

— Заради таких матчів, — сказав мені одразу після зустрічі Медведєв, — варто жити, тренуватися. Такі ігри відбуваються дуже рідко. Завдяки напруженню, азарту та атмосфері вони посідають особливе місце. Хочу сказати, що без таких чудових уболівальників ми не виграли б, не видряпалися в п'ятому сеті, коли поступалися — 2:4. Тої миті і сил залишалося обмаль, і настрій впав. Дякуємо землякам за добру підтримку. Жовто-сині барви на трибунах (кульки, прапори, одяг) додавали нам наснаги.

А наступного дня Андрій Медведєв зустрівся в очному поєдинку з Кеннетом Карлсеном. За ним був борг. Адже за тиждень до цього у Спліті білявий «вікінг» обіграв нашого Андрія на турнірі Горана Іванишевича.

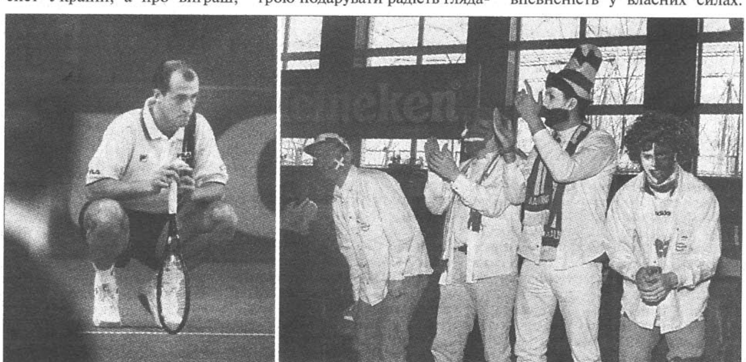
У залі Міжнародного тенісного клубу «Наука-Спорт» Медведєв не дав суперникові жодного шансу — 6:3, 6:3, 6:3. Переконливий реванш, чи не правда? Втім, не про реванш думав тоді найкращий тенісист України, а про виграш, який приносив перемогу нашій національній команді в матчі.

Коли завершилася гра, щасливий і усміхнений Андрій зробив коло пошани навколо такого вдалого для всіх нас корту з державним прапором у руках.

— Я грав за нашу молоду країну, за наших людей, у яких не так уже й багато радощів у повсякденному житті, — сказав він. — Мені додавало сил відчуття, що я можу своєю грою подарувати радість глядачам. Цим і прекрасні матчі за Кубок Девіса. Інша річ — мої виступи у професіональних турнірах. Там я граю тільки за себе. Там немає тієї мотивації, що є в матчах на Кубок Девіса. Коли виступаю за національну збірну, то якось особливо зосереджуюся. Повірте, це відчуття описати неможливо. У такі хвилини здається, що я здатен на все. Є сили для боротьби, бажання перемогти.

— Останнім часом ви часто-густо казали, що втратили впевненість у власних силах. Чи сприяють здоланню цієї «хвороби» такі матчі?

—З них і складається піраміда упевненості, якої мені дуже бракує. Тренування, фізичний стан — це все відносне. Якби була психологічна впевненість, то я грав би значно ліпше.

У ці дні Андрій Медведєв разом із своїм тренером Олександром Долгополовим і партнером по збірній України Андрієм Рибалком перебуває у Флориді (США). Це київське тріо проводить там тритижневий збір. Потім Медведєв планує зіграти два турніри — в Індіан-Уеллсі та Кі-Біскейні. Можна вважати, що збірна України розпочала підготовку до матчів другого раунду Кубка Девіса у першій лізі (Євро-Африканська зона) проти добре знайомої нам команди Великобританії. Адже торік ми приймали відомих майстрів — британця українського походження Грега Руседського, Тіма Хенмена та їхніх партнерів. Гості виграли. Тепер слово — за українцями...

На знімках: перший номер збірної України —Андрій Медведєв; це не відомий російський ансамбль клоунів «Лицедії», а вболівальники з Копенгагена.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Наблюдательный совет, дирекция ЗАО «Ильичевсквнештранс» *сообщает:* очередное общее собрание акционеров состоится 7 апреля 1998 г. в 10.00 по адресу: Ильичевск, ул. Промышленная,2. Регистрация акционеров с 8.00 до 9.30.

Повестка дня

1. Отчет наблюдательного совета ЗАО «ИВТ» о ходе выполнения решений собраний акционеров от 29.03.96 г. и 18.03.97 г., в том числе об отношениях с фирмой «Синерджи Финанс» и признании недействительными учредительных документов. О движении акций.
2. Отчет дирекции о производственно-хозяйственной деятельности за 1997 г.
3. Отчет и заключение ревизионной комиссии.
4. Утверждение основных направлений развития ЗАО «ИВТ» на 1998 г.
5. Выборы ревизионной комиссии и довыборы в руководящие органы ЗАО «ИВТ».
6. Внесение изменений и дополнений в устав и утверждение внутренних документов ЗАО «ИВТ».
7. Разное.

Всем акционерам необходимо явиться на собрание или направить своих представителей с передачей права голоса по доверенности.

Наступні загальні збори акціонерів ВАТ «Київоблбудгаз» відбудуться 19 березня 1998 року о 12-й годині в приміщенні ВАТ «Київоблбудгаз» за адресою: 252112, Київ, вул. Гонти, 3-а.

Порядок денний:

1. Звіти правління та ревізійної комісії ВАТ «Київоблбудгаз».
2. Внесення змін та доповнень до статутних документів товариства.
3. Вибори керівних органів товариства.

Інформація

Найменування емітента	Відкрите акціонерне товариство «Київоблбудгаз»
Код ЕДРПОУ	14296932
№ свідоцтва про державну реєстрацію товариства та дата видачі свідоцтва	05403 28.02.97
Місцезнаходження	252112, Київ, вул. Гонти,3-а
Телефон	446-42-62
Основні види діяльності	будівельно-монтажні роботи
Кількість акціонерів	477
Чисельність працівників	212
Статутний фонд:	
— прості акції	56070
— частка в статутному фонді	100%
Дата проведення останніх зборів акціонерів	25.06.97
Найменування та місцезнаходження реєстратора	ВАТ «Київоблбудгаз»
Дата та термін виплати дивідендів	1998 рік
Виручка за вирахування ПДВ та акцизного збору	1862
Балансовий прибуток	174
Усього по активах балансу	1138
Статутний фонд 56070	
Прибуток, що припадає на одну просту акцію	0.0454

Заробили, та не отримали

На пропозицію народних депутатів України публікуємо дані Національного банку про стан заборгованості з виплати заробітної плати загалом по Україні

Затримки виплати заробітної плати по Україні *)

(в млн. гривень)

	на 1 лютого 1998 року Загальна сума заборгован.	на 11 лютого 1998 року Загальна сума заборгован.	на 16 лютого 1998 року Загальна сума заборгован.
Усього по Україні	5156.3	5210.0	5293.7
в тому числі:			
— по бюджетних організ.	783.4	832.2	852.8
— по небюджетних організ.	4372.9	4377.8	4440.9
По всіх підприємствах і організаціях терміном:			
— до місяця	475.0	471.6	463.5
— від 1 до 2 місяців	472.1	502.7	521.6
— від 2 до 3 місяців	538.3	546.4	541.5
— понад 3 місяці	3670.9	3689.3	3767.1

ЗАТРИМКИ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПО УКРАЇНІ

на 16 лютого 1998 року

Всі організації і установи

Форма № 749.02 (тис. грн.)

Назва	Загальна кількість випадків	Загальна сума заборгованості	Прострочена заборгованість у заробітній платі з причин: відсутність коштів на коррахунках банку		відсутність коштів на рахун. підприємств, установ, організацій		відсутність готівки в банках у зв'язку з несвоєчасним завезенням з вини рег. управ. НБУ		інші причини	
			кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Вінницька	11614	154753.3	0	0.0	11614	154753.3	0	0.0	0	0.0
Волинська	13309	113268.9	0	0.0	13297	113208.1	0	0.0	12	60.8
Дніпропетровська	9335	547533.1	0	0.0	9280	547451.1	0	0.0	55	81.9
Донецька	15274	776231.9	0	0.0	15229	776190.0	0	0.0	45	41.9
Житомирська	11303	141733.3	0	0.0	11287	141675.4	0	0.0	16	57.9
Закарпатська	1848	42995.3	0	0.0	1848	42995.3	0	0.0	0	0.0
Запорізька	5198	223350.3	0	0.0	5106	223269.8	0	0.0	92	80.5
Івано-Франківська	2116	114497.9	0	0.0	2116	114497.9	0	0.0	0	0.0
Київська	3440	195154.8	0	0.0	3377	194824.1	0	0.0	63	330.8
Кіровоградська	9314	150925.8	0	0.0	9306	150907.5	0	0.0	8	18.3
Республіка Крим	2762	196813.8	0	0.0	2678	195914.1	0	0.0	84	899.7
Луганська	8489	487531.7	0	0.0	8350	486969.3	0	0.0	139	562.4
Львівська	16421	229418.3	0	0.0	15891	229004.0	0	0.0	530	414.2
Миколаївська	3135	136095.4	0	0.0	3018	135976.4	0	0.0	117	119.0
Одеська	6263	155615.2	0	0.0	5908	155224.9	0	0.0	355	390.3
Полтавська	2744	160756.4	0	0.0	2744	160756.4	0	0.0	0	0.0
Рівненська	10634	126640.1	0	0.0	10634	126640.1	0	0.0	0	0.0
Сумська	1393	154868.4	0	0.0	1393	154868.4	0	0.0	0	0.0
Тернопільська	1982	115011.2	0	0.0	1980	115009.7	0	0.0	2	1.4
Харківська	12230	302845.0	0	0.0	12054	302665.3	0	0.0	176	179.7
Херсонська	6800	125912.4	0	0.0	6662	125773.6	0	0.0	138	138.8
Хмельницька	12586	152726.0	0	0.0	12575	152717.2	0	0.0	11	8.8
Черкаська	3306	137609.2	0	0.0	3248	137471.6	0	0.0	58	137.6
Чернігівська	16934	137754.0	0	0.0	16934	137754.0	0	0.0	0	0.0
Чернівецька	8151	75456.7	0	0.0	8026	75139.5	0	0.0	125	317.2
Київ	7583	135741.4	7	12.5	6346	132423.2	0	0.0	1230	3305.8
Оперу НБУ	19	2125.2	0	0.0	19	2125.2	0	0.0	0	0.0
Головне управління НБУ	12	343.7	0	0.0	12	343.7	0	0.0	0	0.0
УСЬОГО	204195	5293708.7	7	12.5	200932	5286549.0	0	0.0	3256	7147.2

*) без урахування виплат зарплати з виручки, розрахунків натурою, нарахованих сум податків, а також інших безготівкових перерахувань заробітної плати.

До відома акціонерів ВАТ «Дубенський м'ясокомбінат»

Ініціативна група від імені акціонерів **ВАТ «Дубенський м'ясокомбінат»**, які володіють 20% голосів, повідомляє, що відповідно до ст. 45 Закону України **«Про господарські товариства»** *скликає* позачергові загальні збори акціонерів, що відбудуться 4 квітня 1998 року в Дубенському міськрайонному будинку культури по вул. Д. Галицького о 12-й годині, початок реєстрації о 8.30.

Порядок денний:

1. Внесення змін та доповнень до статуту ВАТ.
2. Затвердження регламенту зборів.
3. Про факти порушення Закону України «Про господарські товариства» на установчих зборах та на зборах акціонерів 8.12.1997 року.
4. Інформація про стан фінансово-господарської діяльності ВАТ «Дубенський м'ясокомбінат» за період з липня 1996 року по січень 1998 року.
5. Вибори ради товариства (спостережної ради).
6. Вибори голови правління ВАТ.
7. Вибори правління ВАТ.
8. Вибори ревізійної комісії ВАТ.
9. Затвердження положень:
— про раду товариства;
— про голову правління ВАТ;
— про ревізійну комісію ВАТ.

Ініціативна група ВАТ «Дубенський м'ясокомбінат».

За кордоном є спадок. Можливо, для вас...

Укрін'юрколегія

(252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а) у справах про спадщину розшукує родичів

Померлих у Канаді:

Павліни Птасюк, яка народилася 1911 року, вірогідно, у Львові чи області, батьком якої був Іван (Джон) Забан (Зубань, Зубан), а матір'ю Катерина, в дівоцтві Шимандор.

Стефана Стапірного, який народився 1910 року в Україні.

Руді (Рудольфа) Окочинського.

Ларрі Завелича (Савеліча), батько якого, Павло Завеліч, народився в Україні чи Росії, а матір звали Анна, в дівоцтві Горбачик.

Стенлі (Степана) Дудзака (Дудчака), який народився в одній із західних областей України 1900 року, батька якого звали Йосип, а дівоче прізвище матері —Врачинська.

Теодора (Федора) Сулило, який народився 1915 року в Західній Україні, батьком якого був Іван Сулило, а матір'ю Катерина, в дівоцтві Бадьо.

Померлих у США:

Олекси Шелехетіна, відомого і як Шелехетинський, 1944 р. н., батьком якого був Василь Іванович Шелехетін, який народився в Харкові 1891 року, а матір'ю — Юлія, в дівоцтві Гассерт, яка народилася 1906 року в Акермані.

Луїса Співака, який народився 1918 року в м. Одесі, батьком якого був Яків (Якуб, Янкель), а матір звали Клара.

Женев'єри Ванчук, 1924 р. н., батьком якої був Вінцент-Френсіс, 1886 р. н., син Леона Бернацького і Джозефіни Павловської, а матір'ю — Яніна, 1894 р. н., донька Теофіла Оковковського та Марини Киселевської.

Стефана Березовського, відомого також як Степан Геник, який народився в с. Нижній Березів Косівського району Івано-Франківської області, а саме його племінника Геника Василя Антоновича, який народився 1935 року в селі Нижній Березів Косівського району.

Донни Однорог, з дому Паневник, яка народилася 1921 року в Україні, батьками котрої були Ганна та Дмитро Паневник.

Померлих в Англії:

Параскеви Станіславівни Лейбик, до шлюбу Кікоть, яка народилася 1919 року в Західній Україні чи Польщі.

Дмитра Бортника, зокрема його доньку Людмилу Дмитрівну Бортник, у якої є єдинокровний брат Іван Дмитрович Бортник, який народився 1931 року в с. Запсілля Краснопільського району Сумської області.

Померлого в Туреччині:

Бориса Августовича Демберга, 1919 р. н., вихідця з Одеси, а саме сестру Вікторію Шаняровську, чи інших родичів.

Померлих у Німеччині:

Сергіуса Кнітке, зокрема його доньку Олену-Людвіку Кнітко, котра народилася 19 липня 1934 р. у Луцьку, матір якої звали Олена, в дівоцтві Кревська, яка народилася 1909 року в Торчині.

Маркуса Бьоспфлюг, який народився 1925 року в с. Дмитрівка (раніше Ейгенгут, Айгенгут) Березанського району Миколаївської області, батьками його були Йохан Бьоспфлюг та Барбара, в дівоцтві Берхардт, а саме сестру Анжеліку, 1928 р. н., або її низхідних чи інших родичів.

Стефана (Степана) Мележика, який народився в 1923 році в Києві чи н/п Вільне (Вільно), батьками якого були Григорій і Оксана, а саме брата і сестру Михайла і Валерію, або їх низхідних.

Будь-яких родичів **Алтера і Фріми Райс (Рейс),** які народилися в Івано-Франківській області, а також будь-яких родичів **Хаї Перл Друкер,** яка народилася 1887 року в Городенці, її можливі прізвища по чоловіку — Цукер, Кор, Куперман.

До уваги акціонерів Відкритого акціонерного товариства «Інтерресурси»

Правління ВАТ «Інтерресурси» повідомляє про скликання загальних зборів, що відбудуться 8 квітня 1998 року за адресою: м. Кіровоград, вул. Енергетиків, 6.

Порядок денний:

1. Звіт правління за 1997 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Заключення контракту з головою правління.
4. Нарахування та перерахування дивідендів на державну частку.
5. Планові нормативи відрахувань на 1998 рік.
6. Збільшення статутного фонду в зв'язку з індексацією основних засобів.
7. Нарахування та виплата дивідендів акціонерам товариства за підсумками 1997 фінансового року.
8. Внесення змін та доповнень до статуту АТ.
9. Про організацію дочірнього підприємства.
10. Про затвердження статуту дочірнього підприємства.
11. Про вибори членів спостережної ради.

Початок зборів об 11.00.

Реєстрація учасників з 8.00 до 10.30 у день скликання зборів за місцем їх проведення.

Реєстрація доручень проводиться з 20 березня 1998 року з 9.00 до 15.00 за адресою акціонерного товариства: м. Кіровоград, вул. Преображенська, 17.

Тел. для довідок: (0522) 22-64-05, 22-89-09.

Інформація про збільшення розміру статутного фонду

1. Збільшення статутного фонду пропонується провести на вимогу РВ ФДМУ по Кіровоградській області згідно з індексацією основних фондів станом на 01.01.1995 року. Спосіб збільшення — індексація основних фондів станом на 01.01.95 року та відповідне збільшення номінальної вартості акцій.

Розмір збільшення статутного фонду на 1632687 грн. 22 коп.

Вартість статутного фонду після збільшення 1834752 грн. 47 коп.

2. Пропонується внести такі зміни до статуту, виклавши п. 6.2, 6.3 статуту в наступній редакції:

6.2. Статутний фонд товариства становить 1834752 грн. 47 коп.

6.3. Статутний фонд поділено на 808261 простих іменних акцій номінальною вартістю 2 грн. 27 коп. кожна.

3. У зв'язку з індексацією основних засобів та збільшення статутного фонду номінальна вартість акції проіндексована і становить 2 грн. 27 коп. одна акція (далі нова номінальна вартість акції).

4. За заявою власників та наявності збитків власників акцій в зв'язку із змінами статутного фонду товариство відшкодовуватиме зазначені збитки із прибутку, що залишається в розпорядженні товариства.

Правління товариства.

Українське кооперативно-державне об'єднання міжколгоспних здравниць «Укрсільгоспздравниця», адреса: 253094, м. Київ, просп. Гагаріна, 23, ідентифікаційний код 03362850, оголошує про свою реорганізацію в корпорацію лікувально-оздоровчих закладів і організацій «Сільгоспздравниця», яка буде його правонаступницею.

---

26 лютого 1998 року у приміщенні кінотеатру «Екран», м. Київ, проспект Перемоги, 117, відбудуться загальні збори акціонерів ВАТ «Святошино».

Порядок денний:

1. Звіт правління про господарську та фінансову діяльність товариства за 1997 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про її діяльність за 1997 рік.
3. Вибори голови правління товариства.
4. Вибори членів правління товариства.
5. Вибори ревізійної комісії товариства.

Початок зборів о 14-00.

Початок реєстрації учасників зборів з 12-30.

Довідки за телефоном: 444—61—30.

ВАТ «Унавське» *повідомляє*

10 квітня 1998 року о 10.00 відбудуться перші збори акціонерів ВАТ «Унавське» за адресою: м: Фастів, вул. Фомічова, контора ВАТ «Унавське», їхати автобусом № 3 (Вокзал — Заріччя) до кінцевої зупинки.

Порядок денний:

1. Звіт про роботу правління за 1996—1997 роки. Доповідачі: голови правління та ревізійної комісії.
2. Затвердження статуту та внутрішніх документів товариства.
3. Вибори голови правління, членів правління, членів ревізійної комісії.

Реєстрація акціонерів за місцем проведення зборів з 8-ї години ранку.

Довідки за телефоном: (04465) 5-23-88.

Для участі у загальних зборах треба мати при собі паспорт, для довірених осіб-представників —доручення, засвідчене нотаріально, для батьків дітей — свідоцтво про народження дитини.

Голова правління ВАТ «Унавське».

Інформація про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Центросталь конструкція»

Характеристика емітента

Повна назва фірми: Відкрите акціонерне товариство «Центросталь конструкція».

Місцезнаходження: 252040, Київ, вул. М. Стельмаха, 3; р/р 1467281 в Московському відділенні ПІБ, МФО 322175, код 01413709.

Історична довідка:

ВАТ «Центросталь конструкція» створено шляхом корпоратизації державного тресту «Центросталь конструкція» згідно з Указом Президента України від 15.06.93 р. № 210/93 «Про корпоратизацію підприємств» та «Положенням про корпоратизацію підприємств», затвердженим постановою Кабінету міністрів України від 5 липня 1993 р. № 508.

Дата реєстрації акціонерного товариства — 18 січня 1994 р. в Московській районній раді народних депутатів м. Києва, свідоцтво № 5978, реєстраційний № 0099-663ВАТ.

Мета та предмет діяльності товариства: монтаж металевих і збірних залізобетонних конструкцій та інші будівельно-монтажні роботи, виготовлення будівельних і огороджувальних конструкцій, надання транспортних послуг, виконання внутрішніх і міжнародних перевезень вантажів.

Фінансові результати, показники балансу, середньоспискова чисельність

Показники	Один. виміру	На 01.01.97р.	На 01.10.97р.
1. Фінансові результати, прибуток	тис. грн.	705	692
2. Валюта балансу	тис. грн.	26512	28463
3. Кредиторська заборгованість	тис. грн.	4515	5616
4. Дебіторська заборгованість	тис. грн.	4518	5540
5. Середньоспискова чисельність працівників	чол.	1872	652

Посадові особи емітента:

Голова правління — Кузьменко Володимир Сергійович. Освіта вища, закінчив Одеський інженерно-будівельний інститут у 1959 р. за фахом «інженер-будівельник». Виробничий стаж — 38 років.

Головний бухгалтер — Щербаченко Людмила Миколаївна. Освіта вища, закінчила Київський інститут народного господарства у 1978 р. за фахом «бухгалтерський облік». Виробничий стаж — 16 років.

Опис діяльності емітента

Монтаж металевих, залізобетонних конструкцій та інші будівельно-монтажні роботи, виготовлення металоконструкцій. За 1996 рік ВАТ «Центросталь конструкція» виконано підрядних робіт у договірних цінах на 9316 тис. грн., що становить 44,6 % порівняно з 1995 роком у співвідносних цінах.

За 9 місяців 1997 р. обсяг виконаних робіт у договірних цінах становив 5987 тис. гривень.

Дані про емісію акцій

Акціонерне товариство «Центросталь конструкція» створено наказом засновника, державної корпорації «Укрмонтажспецбуд», від 6 січня 1994 року № 5. За свідоцтвом про реєстрацію випуску цінних паперів Міністерства фінансів України № 131/1/94 від 8 квітня 1994 року здійснено випуск простих іменних акцій ВАТ «Центросталь конструкція» у кількості 125258 штук номінальною вартістю 105 тис. крб., або 1,05 гривні, на загальну суму 13152090 тис. крб., або 131520,9 гривні.

План розміщення акцій:	шт.	%
1. Пільговий продаж — всього, у тому числі:	47464	37,9
за приватизаційні майнові сертифікати	24610	19,7
за готівку	22854	18,2
2. Вільний продаж на конкурсних засадах	58168	46,4
3. Продаж за некомерційним конкурсом	19626	15,7
Разом	125258	100,0

Термін розміщення акцій:

за пільговою передплатою: 01.09.94 р. — 01.12.94 р.;

на вільний продаж: 01.09.94 р. — 31.12.94 р.

Місце виплати дивідендів за рішенням загальних зборів акціонерів: за юридичною адресою ВАТ або за місцем розташування його структурних підрозділів.

Перелік та результати попередніх емісій цінних паперів

Трестом «Центросталь конструкція», правонаступником якого є ВАТ «Центросталь конструкція», у 1990-91 рр. випущено і зареєстровано в Московському райфінвідділі м. Києва акції трудового колективу на загальну суму 700 тис. рублів.

Термін їх обігу: 01.09.1990 р. — 31.12.1996 року.

Продано акцій членам трудового колективу на суму 605,9 тис. руб.

Зіспвано, анульовано неоплачених акцій 45,7 тис. руб. Залишок непроданих акцій 48,4 тис. руб.

1. Суми проданих акцій:
— викуплено трестом 214,5 тис. руб.
— замінено на акції ВАТ 286,3 тис. руб.
— не пред'явлено до викупу та обміну 105,1 тис. руб.

Чинники ризику:

— відсутність державних інвестицій;
— використання прямого найму окремих робітників-спеціалістів приватними власниками;
— платіжна криза;
— відсутність коштів на нове будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт у приватизованих підприємств.

Відомості про торговця цінними паперами

Послугами торговця ВАТ не користувалося.

Претензії осіб, які придбали акції до опублікування інформації, приймаються протягом 15 днів з дня публікації.

Голова правління ВАТ «Центросталь конструкція» В. КУЗЬМЕНКО.

Правління акціонерного товариства «Карпатнафтомаш» *повідомляє* про проведення зборів акціонерів. Збори відбудуться 8 квітня 1998 року об 11-й год. за адресою: Івано-Франківська обл., м. Калуш, вул. Долинська, 88, зал засідань заводу «Нафтомаш».

Початок реєстрації акціонерів о 9-й год.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління за 1997 рік.
2. Затвердження звіту правління.
3. Звіт ревізійної комісії.
4. Вибори голови правління.
5. Довибори членів ревізійної комісії.
6. Затвердження положень ВАТ.
7. Різне.

Телефон для довідок: (03472) 2-83-16.

Правління товариства.

Відкрите акціонерне товариство «Харківський універмаг «Будинок торгівлі»

повідомляє **про проведення загальних зборів акціонерів ВАТ «Харківський універмаг «Будинок торгівлі», які відбудуться 10 квітня 1998 року за адресою: Харків, Суздальські ряди, 9.**

Порядок денний

1. Звіт правління ВАТ про результати діяльності за 1997 рік.
2. Внесення змін у склад органів правління АТ.
3. Затвердження договорів, укладених правлінням АТ.
4. Внесення змін до статуту АТ.
5. Різне.

Відкрите акціонерне товариство «Софія»

повідомляє **про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 8 квітня 1998 року о 14-00 за адресою: м. Бровари Київської області, б. Незалежності, 16 (актовий зал).**

Порядок денний:

1. Затвердження результатів діяльності балансу АТ за 1997 рік та висновків ревізійної комісії.
2. Про основні напрями діяльності у 1998 році.
3. Про внесення змін до установчих документів згідно зі змінами закону «Про господарські товариства» —створення спостережної ради.
4. Різне.

Початок реєстрації о 12-00.

Для участі потрібно мати сертифікат акцій.

Правління ВАТ «Софія».

Арбітражний суд Полтавської області (314000, Полтава, вул. Зигіна, 1а) порушив справу № 1811/36 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Оріхівка-цукор» (с. Ново-Оріхівка Лубенського р-ну Полтавської обл.).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Народний календар

23 ЛЮТОГО — Прохора і Харлампія. До Прохора баба охала: «Ой, холодно!», а прийшли Прохір і Влас — «Вже весна у нас!». Свято робочої худоби, святять воду і кроплять нею тварин.

24 ЛЮТОГО — Власа. Святий Улас, як і Георгій, вважається захисником і покровителем свійських тварин. Після Власа невдовзі наставав піст, а отже, закінчувалися весілля. Пов'язували з цим днем і закінчення зими.

27 ЛЮТОГО — Мелатія. Якщо погожий день, то літо буде гарне, але морози ще триватимуть.

Прикмети лютого:

❄ Півні ввечері розкукурікалися — на відлигу.

❄ Гуси ховають дзьоби під крило чи стоять на одній нозі — на холод.

❄ Придивіться до візерунків на шибі: якщо їхні пагони спрямовані вгору — морози триватимуть, а коли вниз — бути відлизі.

❄ У лютому дерева вкриваються пухнастим інеєм — буде щедрий медовий узяток.

❄ Лягає собака на сніг — невдовзі потеплішає, а коли качається по снігу — завтра буде завірюха.

Фото з конверта

Друзі наші кишенькові.

Фото Юрія ПАВЛІВА.

Це цікаво

Верба рясна

Ранньої весни, коли всі дерева ще стоять голі, верба вже вкрита серпанком ніжних молодесеньких листочків. Через кілька днів вона зацвітає запашним жовтим цвітом, а бджоли збирають свій перший нектар.

В Україні найпоширеніша біла верба, а всього у світі зростає понад шістсот її видів. Росте вона на усіх континентах, навіть у районах вічної мерзлоти. Вербова деревина легко ріжеться, має гарний відтінок, отож її споконвіку використовують для різьблення. З неї виготовляли всяку побутову всячину (миски, ложки, корита, човни) і навіть різьбили іконостаси. А ще — робили кобзи і бандури. Для цього використовувалась червона верба. З неї ще й кошики плели.

Має верба і цілющі властивості. У давні часи попелом з верби зводили мозолі, а відваром кори в оцті — бородавки. Настоянкою з кори лікували простуду, збивали жар, а порошком кори — рани, нариви. Саліциловий спирт, саліцилова кислота, аспірин, бесалол — усі ці речовини подарувала людству верба. Флаваноїди верби пурпурової мають протисклеротичні властивості, а дубильні речовини використовують як антибіотики.

З листя і квітів верби добувають рутин, який запобігає ламкості кровоносних судин, робить їх еластичнішими й допомагає боротися з такою підступною хворобою, як інсульт.

Верба любить вологу, а тому найчастіше її можна побачити на берегах річок чи ставків.

Оксана КАЛУГІНА.

Немішаєве
Київської області.

Футбол: Кубок «Віжибу» — «Барва»

Й. Беца: «Турнір додає мені кілька років життя»

Так сказав після матчу мукачівських «Карпат» з житомирським «Поліссям» заслужений майстер спорту, колишній гравець збірної СРСР Йосиф Беца.

— На жаль, у цьому матчі мої земляки мали стомлений вигляд, — прокоментував гру Йосиф Йосифович. — А суперник, діючи на контратаках, встигав своєчасно повертатись до власних воріт. Тому заслужено переміг 0:1.

ФК «Львів» переміг ЦСКА-2 (Київ) — 4:1. А найвидовищнішим у турі став поєдинок між командами Вологди та берегівського «Лінета». На хіт-трик росіянина Сергія Михайлова закарпатці теж відповіли трьома влучними ударами Юрія Поповича та Роберта Надя. До речі, першого визнано кращим гравцем матчу і вручено приз.

У матчах, які відбудуться 21 та 23 лютого, визначаться чвертьфіналісти турніру.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Астрологічний прогноз

на 23 лютого — 1 березня

ОВЕН. Необережно сказане слово або вчинок може зруйнувати все, зроблене напередодні. Не варто вирушати в далеку поїздку. Ваше завдання — побороти сумніви і виявити внутрішніх ворогів.

ТЕЛЕЦЬ. У вівторок, четвер або п'ятницю потрапите в складну ситуацію. Не варто брати і давати гроші в борг — будуть труднощі з поверненням. Те, що одержите до кінця тижня, не відповідає вашим планам. Ваш партнер має бути обережним.

БЛИЗНЯТА. Не ставте перед собою великих цілей — вони не здійсняться. З другого боку, хтось дасть вам нагоду змінити плани. Цей тиждень ставить вас у конфліктні й подвійні стосунки з начальством. Не кращий час міняти роботу.

РАК. Будь-які поїздки невигідні. Зміни на роботі поставлять вас у важке становище. Можете опинитися у великій залежності від родичів чоловіка чи оточення партнера. Не перестарайтеся в роботі. Звільніться від зайвих речей — енергія потече вільніше.

ЛЕВ. Будете незадоволені любовними і фінансовими стосунками. Новий зв'язок раптово перерветься. Вівторок, четвер і п'ятниця несприятливі для кредитів і виграшів. Якщо зайняті творчою роботою, то переживете і кризу, і оновлення. Не шкодуйте за втратами — відходить те, що вичерпало себе.

ДІВА. Ви будете засмучені через невдале вирішення сімейної проблеми. Ви надто розраховували на когось, хто не має того, що вам треба. Тому опинитеся в залежності від такого партнерства. Ризикуєте вийти з того товариства, куди потрапили випадково минулого тижня.

ТЕРЕЗИ. Можливо, зіткнетесь із значними і дрібними поломками у своєму житті, і в прямому, і в переносному розумінні. Не дуже покладайтеся на техніку і колег. У вівторок, четвер і п'ятницю вас очікує неприємний поворот у справах. Можете залишитися без помічників, посваритися з тим, від кого залежите.

СКОРПІОН. Зазнаєте втрат у сімейному бюджеті або особистому майні, втратите фізичний контакт з кимось із друзів або коханих. Все тільки тому, що у вас будуть інші інтереси і запити.

СТРІЛЕЦЬ. Займетеся реорганізацією свого життя. При цьому ваші дії матимуть прихований характер. Але постарайтеся не ускладнити собі життя тим, що візьметесь одразу за великий обсяг завдань. Необхідно поставити крапку в чомусь особистому або пов'язаному з місцем проживання.

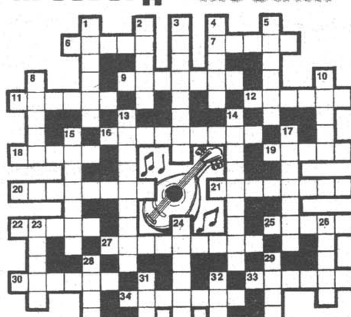
КОЗЕРІГ. Ваша активність стримуватиметься, оскільки не матимете можливості прямо впливати на ситуацію. Для успіху вам необхідно діяти обережно. Плани на недалеку і ділову поїздку реалізуються частково. Втрата важливих документів, викрадення машини, наклеп і погані друзі змусять вас замислитися про ваші зв'язки.

ВОДОЛІЙ. Нестійкість у відносинах з друзями і проблеми з держустановами проявляться у вівторок, четвер і п'ятницю. Через чоловіка (дружину) можете серйозно посваритися з друзями. Не робіть значних покупок.

РИБИ. Не займайтесь оформленням документів і договорів у вівторок, четвер і п'ятницю. Буде важко спілкуватися з начальством, тижнем і людьми, які мають привілеї. На цьому тижні станеться подія року для тих, чия дата народження припадає на 25—27 лютого.

ДІНАУ-Укрінформ.

Кросворд «Музика»

По горизонталі: 6. Інтервал між звуками одного ступеня. 7. Міфічний музика і співак. 9. Ансамбль із чотирьох музикантів. 11. Перша, найвища за тоном струна на скрипці. 12. Відомий український диригент. 16. Визначний композитор, автор хорових творів на основі народних пісень «Щедрик», «Дударик» та ін. 18. Диригент симфонічних оркестрів оперних театрів, зокрема в Києві. 19. Попереднє повідомлення про концерт, виставу. 20. Ім'я естрадної співачки Ані Лорак. 21. Художній колектив. 22. Балет А. Хачатуряна. 25. Вказівка в нотах на швидкий перехід до іншого темпу. 27. Народні пісні, створені в Західній Україні. 30. Персонаж опери О. Бородіна «Князь Ігор». 33. Видатна українська співачка, професор Київської консерваторії. 34. Давньогрецький поет-лірик, пісняр. 35. Музичний твір. 36. Персонаж опери за пушкінським твором.

По вертикалі: 1. Невелика арія. 2. Основна лінія твору. 3. Текст опери, оперети тощо. 4. Персонаж опери за трагедією У. Шекспіра. 5. Автор опер «Украдене щастя», «Ярослав Мудрий». 8. Творець пісні, симфонії тощо. 10. Опера Ж. Массне. 13. Соліст Маріїнського театру, перший виконавець ролей князя Ігоря, Демона, Бориса Годунова. 14. Автор вірша-пісні «Лебеді материнства». 15. Талановитий співак з Глухова, соліст придворної капели, започаткував нотний друк в Росії. 17. Жвава, збуджена гра. 23. Стародавній духовий інструмент, подібний до флейти. 24. Популярний ансамбль, який «народив» ряд видатних співаків. 26. Композитор, фольклорист, один з основоположників угорської національної композиторської школи. 28. Опера П. Чайковського. 29. Твір С. Монюшка. 31. Духовий музичний інструмент. 32. Видатний скрипаль.

Відповіді до кросворда, надрукованого 14 лютого

По горизонталі: 1. Вислуга. 4. Гладкий. 9. Олельковичі. 11. Баль. 12. Аква. 13. Басараб. 15. Найда. 16. Рента. 17. Сита. 18. Ліга. 21. Олесь. 22. Опала. 23. Татарів. 27. Очко. 29. Піно. 30. Орнітохорія. 31. Саламін. 32. Багалій.

По вертикалі: 1. Вербена. 2. Лель. 3. Галка. 5. Лавра. 6. Дача. 7. Йогачар. 8. Іква. 9. Олійниченко. 10. Іконографія. 13. Базальт. 14. Брюллов. 19. Волопас. 20. Маковій. 24. Алібі. 25. Амон. 26. Ікона. 28. Орда. 29. Піка.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

В.о. головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54;
ВІДДІЛ РЕКЛАМИ — 441-89-34, 441-89-44; телефакс—449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 256023.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311034.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0